

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртутюн» (образование) еженедельник 24.02.2021թ. չորեքշաբթի թիվ 9 (982)

Գրաբար

Համակարգ

Ի՞նչ է գրաբարը. մեր մայրենի լեզվի ժամանակային մի փոփոխություն, թե՞ մեր հնագույն լեզվի միայն գրավոր մի տարբերակը... Մեր ավագագույն արքեպիսկոպոսներից՝ երջանկահիշատակ Արսեն սրբազանը մի առիթով հիշեց. Վազգեն Ա վեհափառը հաճախ էր հարցնում՝ տեսնես երբեւէ գրաբար խոսե՞լ ենք... Մեզանում վաղուց կա այն մտայնությունը, թե դեռես վաղնջական ժամանակներից գրաբարը եղել է միայն գրավոր լեզու, գրավոր խոսքի միջոց, իսկ ընդհանրապես կենցաղում ի սկզբանե կիրառել ենք աշխարհաբարը:

Դրա պատճառը, թերեւս, հենց գրաբար բառի մեջ է՝ գրա - բար: Առաջին բաղադրիչն անմիջապես գիր-ն է մատնանշում եւ բար բաղա-

դրիչը թվացել է ոչ էական, այն պարզապես ընկալվել է որպես վերջածանց, եւ այստեղից էլ գրաբարը ընկալվել է որպես գրելու լեզու, գրավոր հաղորդակցվելու միջոց:

Գիր եւ բար: Անշուշտ՝ ոչ բառ (թեւեւ բառ-ը որպես խոսքի պտուղ, խոսքի մի մաս, ծագում է հենց բարից): **Բար՝ պտուղ, բերք...** Ինչո՞ւ գրաբար-ը չընթերցել որպես գրի բերք, գրավոր հունձք, ողջ գրավոր պաշարը (տեղին է նկատել, որ արքայ վերջածանցի արմատը դարձյալ բար = պտուղ-ն է). այն ամենը, ինչ արարվել, հավաքվել, մշակվել, դարձել է մատյան, երգ, դեղատոմս, շարակնոց, մաշտոց... Ողջ ստեղծագործ միտքը, գեղարվեստական ու տեղեկատվական ողջ հավաքչությունը... **Գրաբար,** այսինքն՝ ոչ միայն լեզու, այլեւ այդ լեզվով արտահայտված ողջ խոսքը, ստեղծված ողջ գանձարանը, եւ լեզվի հնարավորություններն էլ (հետագա ստեղծվելիքը)՝ դրան գումարած... **Լեզուն մտածողություն է:** Ուրեմն մեր ժողովրդի ողջ իմաստությունն է ամբարված գրաբարում: Եվ կամ մեր ժողովրդի ողջ իմաստությունը, գոնե զգալի մասը, արարված է գրաբարով...

Այսպես, թե այնպես, նվազագույնը 4500 տարի մտածել, գրել եւ համաժամանակյա արժեքներ ենք ստեղծել հենց գրաբարով: Չմոռանանք, որ աշխարհաբար գրական հայերենը ընդամենը 200 տարվա պատմություն ունի:

Աշխարհի խոշորագույն համալսարաններում (նաեւ մեզանում) որպես կանոն ուսումնասիրում են լատիներեն: Ինչո՞ւ: Անշուշտ՝ ոչ այդ լեզուն կենցաղում գործածելու համար: Թեւեւ որպես թեւավոր խոսք՝ լատիներեն մեջբերումները զարդարում են եվրոպական հենց լատիներենի հիման վրա զարգացած հայտնի լեզուները (չմոռանանք՝ լեզուն մտածողություն է): Լատիներեն սովորում են, որպեսզի կարողանան լատիներեն բնագրեր ուսումնասիրել: Որովհետեւ այդ լեզվով ստեղծված, նկարագրված եւ պահպանված են համամարդկային մտքի մնայուն արժեքներ...

Իսկ գրաբարով...

Միայն Մատենադարանում պահվող ձեռագրերի հազիվ միայն մեկ երրորդն է ամբողջությամբ ուսումնասիրված, ծանոթագրված, հրատարակված... Կարելի՞ է լինել լիարժեք բանասեր, պատմաբան՝ առանց գրաբարի իմացության... Իսկ իրավաբան, տնտեսագետ, բժիշկ, աստվածաբան... Մարդկային մտավոր գործունեության բոլոր ոլորտներում, մարդու մարմնի իսկ հետազոտությունից մինչեւ հեռավոր աստղերի դիտարկումները, մեր նախնիներն այնքան հիմնարար եւ այնքան մանրակրկիտ տեղեկատվություն են հայթայթել հաջորդող սերունդների համար, որ առանց դրա այսօր պարզապես հնարավոր չէ որեւէ ամբողջական ուսումնասիրություն կատարել...

Այսքանից հետո ասե՞նք, թե՞ չասենք, որ այսօր գրաբար սովորեցնում ենք միայն Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանում եւ հատուկետ բուհերի հատուկեցու բաժանումներում... Ասե՞նք, թե չասենք, որ գրաբարից հեռանալով հեռացել ենք ինքներս մեզանից եւ աստիճանաբար նաեւ այն հոգեւոր պաշարից, ինչը եղել է մնում է մեր հպարտության առարկան՝ մեր ընդհանրական մշակույթից... Անկախությունը վերագտած մեր հայրենիքի կրթական համակարգի բարեփոխումների ծիրում հարկ է, որ **գրաբարը մտնի հանրակրթական դպրոց:** Գոնե ավագ դասարաններ: Իսկ բուհերում, կարծում ենք, պիտի ուսումնասիրվի համատարած եւ ըստ արժանվուն:

Աշխարհի ամենահարուստ ու ամենագեղեցիկ լեզվին տիրապետելով՝ կունենանք նույնքան հարուստ եւ նույնքան գեղեցիկ ներաշխարհ:

Ամենաանաղարտ հայերենը գրաբարն է:

Գ. Մ.

Բոլոր հայտարարությունները՝ «Կրթություն» շաբաթաթերթում

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար **Վահրամ Դումանյանի** հրամանով հաստատվել է ուսուցչի թափուր տեղի համար անցկացվող մրցույթի նոր կարգը: Նոր կարգավորմամբ հստակեցվել է մրցույթի հայտարարման պայմանները, ժամկետները, ընթացակարգը:

Հիմնական նորություններից մեկն այն է, որ մրցույթ է հայտարարվում միայն այն դեպքում, երբ նույն դպրոցում աշխատող համապատասխան առարկայի մասնագետն ապահովված է առնվազն 22 դասաժամ ժամրաբեռնվածությամբ կամ առկա է նրա գրավոր հրաժարվելու փաստը: Սահմանվել է նաեւ հրապարակման եւ հանրային իրազեկման բարձր պահանջ:

շարունակությունը՝ էջ 4

Դիմորդ - 2021

Արմատական փոփոխություն ընդունելության կարգում

ԿԳՄՍ նախարարությունը հանրային քննարկման է ներկայացրել «Հայաստանի Հանրապետության պետական եւ ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության (ըստ բակալավրի կրթական ծրագրի) կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության՝ 2012 թվականի ապրիլի 26-ի N 597-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին նախագիծը:

Ըստ այդմ՝ առաջարկվող փոփոխությունները հիմնականում վերաբերում են ընդունելության քննությունների եւ մասնագիտությունների հայտագրման գործընթացին, անցկացման ժամկետներին եւ հայտագրման եղանակին:

շարունակությունը՝ էջ 8

Քննարկում

Գիտնականները հայտնել են իրենց մտահոգություններն ու առաջարկները

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար **Վահրամ Դումանյանը** Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահության անդամների հետ քննարկել է Ազգային ժողովում նախորդ շաբաթ առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Բարձրագույն կրթության եւ գիտության մասին» օրինագիծը: Հանդիպման ընթացքում ԳԱԱ նախագահ **Ռադիկ Մարտիրոսյանն** ու նախագահության նյութ անդամները ներկայացրել են նախագծով առաջարկվող նոր կարգավորումներին առնչվող իրենց հիմնական մտահոգություններն ու հանդես եկել առաջարկներով:

շարունակությունը՝ էջ 2

Գիտնականները հայտնել են իրենց մտահոգություններն ու առաջարկները

սկզբը՝ էջ 1

ԳԱԱ նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսյանը նշել է, որ 2019 թվականի սեպտեմբերին՝ նախագծի աշխատանքային տարբերակին ծանոթանալուց հետո, քննարկումներ են եղել ԳԱԱ կազմում գործող ինստիտուտների, ակադեմիայի թղթակից անդամների և նախագահության հետ, կազմակերպվել են հանդիպումներ նախարարության պատասխանատուների մասնակցությամբ, եւ ակադեմիայի կողմից բարձրացված մի շարք խնդիրներ այժմ Ազգային ժողովում գտնվող նախագծում լուծում են ստացել: Սակայն, վիճահարույց մի շարք հարցեր դեռևս լուծված չեն: Մասնավորապես ակադեմիայի ներկայացուցիչների համար առաջնային է ԳԱԱ կարգավիճակի հարցը. նրանք գտնում են, որ օրինագծով պետք է հստակ ամրագրվեն ակադեմիայի՝ որպես գիտական կառույցի դերակատարումն ու գործառնությունները:

Ըստ ԳԱԱ նախագահի՝ ընդունելի չէ նոր օրինագծում գիտության եւ բարձրագույն կրթության ոլորտները կարգավորող «Բարձրագույն եւ հետբուհական կրթության», «Գիտության եւ գիտատեխնիկական գործունեության», «ԳԱԱ մասին» օրենքների միավորումը մեկ իրավական ակտի մեջ:

«Օրենքների միավորումը ո՛չ բարձրագույն կրթության, ո՛չ էլ գիտության զարգացմանը չի նպաստելու, որովհետեւ այս երկու բնագավառները, ունենալով ընդհանրություններ, զարգանում են տարբեր տրամաբանությամբ»,- նշել է Ռադիկ Մարտիրոսյանը՝ ավելացնելով, որ չնայած սուղ ֆինանսավորմանը՝ ՀՀ ԳԱԱ կազմում գործող 12 ինստիտուտներ ընդգրկված է գիտական ամսագրերի, գրքերի եւ գիտաժողովների աշխատանքներին հղում կատարող տվյալների ամենամեծ շտեմարանի՝ Scopus-ի ըստ գիտական նվաճումների դասակարգած աշխարհի 8800 գիտական կազմակերպությունների ցանկում:

ԳԱԱ նախագահի խոսքով՝ եթե հնարավոր լիներ գիտության ֆինանսավորումն ավելացնել, դա ավելի կնպաստեր գիտության զարգացմանը, քան նոր օրենք մշակելը: «1991թ-ից մինչեւ հիմա Հայաստանում գիտության ֆինանսավորում չի եղել: Չնչին ֆինանսական միջոցներով հնարավոր է եղել պահպանել գիտական կազմակերպությունները»,- ընդգծել է Ռադիկ Մարտիրոսյանը:

ԳԱԱ նախագահը նշել է, որ, ըստ օրինագծի հիմնավորման, ակադեմիական ինստիտուտներն ինքնուրույն եւ ազատ չեն իրենց կառավարման համակարգում, ինչը ընդունելի մտեցում չէ: «ԳԱԱ ինս-

տիտուտների կոլեկտիվներում անցկացվեցին քննարկումներ եւ փակ գաղտնի քվեարկություն: Արդյունքում՝ մասնակիցների 90 տոկոսը դեմ եղան ակադեմիայի համակարգից դուրս գալուն: Վատ է, որ այդ օրենքը գրելուց ակադեմիայի համակարգից մարդ չի մասնակցել,- նշել է Ռադիկ Մարտիրոսյանը եւ շարունակել,- գիտությունը զարգանում է ի շնորհիվ գիտական արդյունքների քննարկման, ծրագրերի կազմման, ընդհանուր գաղափարախոսության զարգացման ձեւով: Ակադեմիայի բրենդը նրանում է, որ նա նպաստում է գիտության զարգացմանը իր կառուցվածքով, իր ինստիտուտներով: ԳԱԱ բաժանմունքները ցանց են, որոնց շրջանակում քննարկվում են գիտական հարցերը»: Նա, մասնավորապես, առաջարկել է օրինագծի 26-րդ հոդվածը ձեւակերպել հետեւյալ կերպ. «ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիան պետության կողմից հիմնադրած ոչ առետրային գիտական կազմակերպություն է, որն ունի պետության կողմից սահմանված կարգով խորհրդատվություն տրամադրելու եւ հանրապետության հիմնարար հետազոտությունները համակարգելու իրավասություն»:

Ակադեմիայի նախագահության ներկայացուցիչները բարձրացրել են ակադեմիական ինստիտուտների հետագա գործունեության, կառավարման եւ գիտության ֆինանսավորման հարցերը:

Առաջարկ է եղել հրաժարվել մեկ գիտական աստիճանի անցնելու դրույթից՝ պահպանելով ասպիրանտուրայի ինստիտուտը գիտական կազմակերպություններում՝ որպես երիտասարդությանը գիտության մեջ ներգրավելու օղակ:

Մյուսը Բարձրագույն որակավորման հանձնաժողովի ԲՈՂ-ի հարցն էր: «Մենք համաձայն չենք, որ ԲՈՂ-ն է վերացվում: Մեր գիտության համար մենք առաջնահերթ պետք ունենանք պետական լիազորված կառույց, որը վերահսկի այդ գործընթացը»,- նշել է Ռադիկ Մարտիրոսյանը:

ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը, պարզաբանելով բարձրաձայնված խնդիրները, համոզումն է հայտնել, որ եւ՛ ակադեմիական հանրության, եւ՛ պետության նպատակներն ընդհանուր են, այն է՝ ունենալ մրցունակ եւ զարգացած գիտություն: Տարբերությունը մոտեցումների մեջ է: Ակադեմիկոսների կողմից հաճախ հիշատակվող խորհրդային ժամանակների գործունեության մոդելը, երբ ակադեմիան ստանում էր խոշոր ֆինանսավորում, ըստ նախարարի, այսօր չի կարող գոյություն ունենալ կամ վերականգնվել:

«Պետք է իրատես լինենք եւ հասկանանք, որ մենք այսօր գտնվում ենք տնտեսական եւ հասարակական բոլորովին այլ իրավիճակում: Խորհրդային Միությունն իր անսահման ֆինանսական ռեսուրսներով վաղուց այլեւս չկա:

Ես գտնում եմ, որ բարձրագույն կրթությունն ու գիտությունը միմյանցից անջատելը նպատակահարմար չէ: Այս երկու համակարգերը պետք է դիտարկել՝ որպես մեկ ամբողջություն, եւ պետք է կարգավորումը տալ միասնական օրենքով: Ես համամիտ եմ, որ օրենքի նախագծում պետք է ամրագրել ֆինանսավորման կոնկրետ ծավալ՝ հաշվի առնելով գիտության շահը եւ պետության հնարավորությունները»,- նշել է նախարարը՝ ավելացնելով, որ նախագծի առնչությամբ հանրային հարթակներում հնչող՝ «ակադեմիան քանդելու, գիտությունը ոչնչացնելու» մասին որակումները կառուցողական չեն ու խաթարում են շահագրգիռ քննարկում ծավալելու եւ արդյունավետ լուծումներ գտնելու տրամաբանությունը:

Վահրամ Դումանյանն ընդգծել է, որ ներկայացված որոշ առաջարկներ, մասնավորապես՝ ակադեմիային գիտական կազմակերպությունների գիտամեթոդական ղեկավարում իրականացնելու գործառնություն վերապահելու եւ այդպիսով հիմնարար հետազոտությունների համակար-

գում իրականացնելու, ինչպես նաեւ օրինագծում ֆինանսավորման հստակ ցուցանիշներ (առաջարկ է եղել ՀՆԱ-ի 4 տոկոսը) ամրագրելու առաջարկները կքննարկվեն «Բարձրագույն կրթության եւ գիտության մասին» նախագծի երկրորդ ընթերցման ժամանակ:

Ինչ վերաբերում է ակադեմիական ինստիտուտների հետագա գործունեությանը, ապա, նախարարի խոսքով, ըստ նախագծի, դրանք կգործեն որպես առանձին գիտական կազմակերպություններ, որոնց կառավարման գլխավոր մարմինը 8 անդամից բաղկացած խորհուրդը կլինի. 5 անդամը՝ գիտական համայնքի, 3-ը՝ լիազոր մարմնի կողմից առաջադրված: Ըստ օրինագծի՝ ինստիտուտներին տրվում է գործունեության ազատության՝ ներառյալ կոնսորցիումներում ընդգրկվելու, բուհերի եւ տարբեր գիտական կազմակերպությունների հետ միավորվելով ցանցեր ստեղծելու հնարավորություն:

«Այսինքն՝ պետությունն ուզում է ոչ թե սահմանափակումներ մտցնել, այլ գիտական կազմակերպություններին տալ գործունեության ազատություն: Դա ամենելին չի նշանակում, թե ԳԱԱ ենթակայությամբ գործող գիտական ինստիտուտները դժգոհ են, կամ իրենց վրա մինչ այժմ ծնշումներ են գործադրվել: Չկա նման բան, տրվում է գործունեության ազատություն: Սա պետության քաղաքական մոտեցումն է՝ գիտական կազմակերպությունը պետք է գործունեության ազատություն ունենա, ինքնուրույն կառավարվի եւ ստանա ֆինանսավորում: Առաջարկում եմ մինչ այժմ եղած իրավիճակին մոտենալ քննադատաբար եւ ընդունել, որ գիտությունը տիտղոսներով չի զարգանում: Ընդունելով ֆինանսական բաղադրիչի խնդիրը՝ պետք է նաեւ ընդունենք, որ զարգացում լինում է այն ժամանակ, երբ գիտնականը զբաղվում է գիտական գործունեությամբ»,- նշել է Վ. Դումանյանը՝ հավելելով, որ ԳԱԱ համակարգում գործող ավելի քան 30 ինստիտուտների ֆինանսավորման եւ գործունեության արդյունավետության հարցը պետք է, ի վերջո, դիտարկվի, եւ վաղուց կուտակված խնդիրների լուծմանը պետք է մի օր գնալ, որքան էլ այդ լուծումները ծանր լինեն:

Հանդիպման ընթացքում ելույթներ են ունեցել ԳԱԱ ակադեմիայի փոխնախագահ Զ. Շուքուրյանը, նախագահության անդամներ Է. Ղազարյանը, Յ. Սուվարյանը, Ա. Հախումյանը, Վ. Բաղդասարյանը, Գ. Պողոսյանը, Ռ. Հարությունյանը, ԿԳՄՍՍ գիտության պետական կոմիտեի նախագահ Ս. Հայոցյանը:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Պարգևատրվել են մրցույթի հաղթողները

2918 անվճար եւ 22.300 վճարովի տեղ

2020 թվականի «Լավագույն ուսանող» մրցույթի հաղթողների պարգևատրման հանդիսավոր արարողությանը մասնակցել են ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը, նախարարի տեղակալները, բուհերի ղեկավարները եւ ուսանողները: Միջոցառման սկզբում ներկայացվեցին մրցույթի շնորհիվ գոյամարտի ընթացքում նախատեսված հերոսների հիշատակը:

Հաղթողներին հանձնելով հավաստագրեր ու նվերներ՝ ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը նշել է, որ «Լավագույն ուսանող» մրցույթում հաղթող ճանաչվելը հպարտանալու առիթ է, բայց միեւնույն ժամանակ նաեւ պատասխանատվություն եւ ձեռք բերածը նորովի վերաբերելու եւ հաջողությունը շարունակելու կարեւոր նախապայման: «Մրցույթով նպատակ ունենք այս կերպ եւս բացահայտել ու խրախուսել բուհերի այն ուսանողներին, որոնք ցուցաբերել են բարձր առաջադիմություն եւ իրենց առավել ակտիվ են դրսևորել համապատասխան մասնագիտական ոլորտներում: Շատ կարեւոր է, որ այս մրցույթի շրջանակում բուհերի ուսանողների միջև բարձրանա մրցակցությունը, ինչը նպաստավոր է որակական առաջընթացի, հետաքրքրությունների ընդլայնման, ինքնադաստիարակման եւ կարողությունների բացահայտման առումով: Միտելի՛ երիտասարդներ, ապագայի կերտման ճանապարհին մենք ձեր լավագույն գործընկերներ ենք, աջակիցն ու հովանավորը: Ուսուսի, ձեռք ձեռքի տված շատ անելիքներ ունենք մեր պետության կայացման եւ առաջխաղացման գործում: Ձանք մի՛ խնայեք ձեր նախընտրած ոլորտում կայանալու, նոր ասելիքով հանդես գալու, լավագույն ապագան կերտելու համար: Խորը ցավով ենք նշում, որ մեր ուսանողները եւս հանուն հայրենիքի իրենց կյանքը չխնայեցին եւ հերոսացան: Դուք այժմ կրկնակի եռանդով պետք է աշխատեք՝ տեր լինելով նաեւ նրանց կրոնորած ապագային: Լավագույնները միայն ներկայացրել ենք, դուք լավագույնների ներկայացուցիչն եք, քանի որ մենք ունենք հրաշալի երիտասարդություն եւ ուսանողություն: Դուք պետք է գիտակցեք, որ այս երկրի իրական տերն եք ու մեր երկիրը տանելու եք դեպի զարգացում եւ հզորացում: Անվտանգությունը սկսվում է կրթությունից. մտքով ու զաղափարով պետք է ապահովենք մեր անվտանգությունը»,- նշել է նախարարը՝ ուսանողներին մաղթելով անսպառ եռանդ, բարձր պատասխանատվություն, սեր եւ նվիրում նախընտրած ոլորտում:

Մասնակիցներին ողջունել է նաեւ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ, մրցույթային հանձնաժողովի նախագահ Արթուր Մարտիրոսյանը՝ նշելով, որ հանձնաժողովը դժվարությամբ է ընտրել լավագույններին, քանի որ մրցույթն անցել է բավականին մրցակցային պայմաններում: «Չնայած մեր երկրին պատուհասած մարտահրա-

վերներին՝ համավարակին եւ Արցախյան պատերազմին, այդուհանդերձ, որոշում կայացրեցինք անցկացնել մրցույթը, քանի որ հատկապես նման իրավիճակում կարեւոր է ընդգծել գիտելիքի դերը, իսկ այս մրցույթը հենց դրա մասին է: Հիմա, առավել քան երբեք, ուսանողները պետք է լավ տվորեն՝ կիրք ու կարողունակ հասարակություն եւ զարգացած պետություն ունենալու համար»:

Մրցութային հանձնաժողովի անդամ, Երեւանի Մխիթար Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի պրոռեկտոր Կոնստանտին Ենկոյանը ներկայացրել է, թե ինչպես եւ ինչ սկզբունքով են ընտրել լավագույններին: «Ունեցել ենք շատ բուռն քննարկումներ: Պատկերացրե՛ք մի տեղ, որտեղ հավաքվում են բժիշկներ, բնագետներ, հումանիտարներ, գեղարվեստի ոլորտի ներկայացուցիչներ, որտեղ մոտեցումները եւ մեթոդները տարբեր են, բայց մենք փորձել ենք բոլորին նույն հարթության վրա, նույն կոնտեքստում եւ նույն արդար հիմքերի վրա դիտարկել: Մեկ առ մեկ քննարկել ենք յուրաքանչյուր հայտ: Քննարկումները գիտական հողվածների շուրջ հասնում էին մինչեւ գազաթմակետ՝ թեզի՞ս է, թե՞ հողված է, ազդեցության գործոններ եւ այլն»,- պատմում է մրցութային հանձնաժողովի անդամը:

Լավագույնը ճանաչված ուսանողներին ողջունել ու շնորհավորել են նաեւ Գավառի պետական համալսարանի ղեկավար Ռուզաննա Հակոբյանը եւ Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի ղեկավարի պարտականությունները կատարող Ռուբեն Աղաջյանը: Ռուզաննա Հակոբյանը երախտագիտություն է հայտնել լավագույն ուսանողների ուսուցիչներին եւ դասախոսներին՝ սիրով ու նվիրումով աշխատելու եւ տարիներ շարունակ լավագույն արդյունքներ արձանագրելու համար:

Միեր հաջատրյանը ԵՊՀ-ի ֆիզիկայի ֆակուլտետում է սովորում: 1-ին հորիզոնականը զբաղեցրած երիտասարդը նաեւ ցուցաբերում է գիտական ակտիվություն: «Ես զբաղվում եմ աստղաֆիզիկայով, ունեմ տպագրված, բարձր impact factor ունեցող հոդվածներ, որոնք ինձ ավելի են մոտեցրել այսօրվա մրցանակին»,- ասում է Միերը՝ բոլոր ուսանողներին խորհուրդ տալով, սկսած բարձր կուրսերից, զբաղվել գիտական ակտի-

վությամբ: Գոհար Քոլոզյանը սովորում է Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանում: «Մեզ չէին տեղեկացրել՝ մրցանակային որտեղ ենք զբաղեցրել, այդ պատճառով էլ հուզմունքը մեծ էր: Գիտելիքն այն զենքն է, որով կարողանալու ենք մեր հայրենիքը շենացնել եւ հզորացնել»,-վստահություն է հայտնում Գոհարը:

Նշենք, որ մրցույթն անցկացվել է՝ ըստ կրթական աստիճանների՝ բակալավր ու մագիստրոս, եւ ըստ 7 ոլորտների՝ բնագիտություն, հասարակագիտություն, հայագիտություն, հումանիտար, բժշկություն, ճարտարագիտություն եւ մշակույթ-սպորտ: Մրցույթում հաղթող են ճանաչվել 38 ուսանողներ, որոնք ներկայացրել են հանրապետության 16 բուհ: 1-ին տեղ է գրավել 13 ուսանող, որոնց կշնորհվի 415.000-ական դրամ, իսկ 2-րդ տեղ՝ 13 ուսանող, որոնք կստանան 305.000-ական դրամ կրթաթոշակ: 3-րդ հորիզոնականը զբաղեցրած 12 ուսանողի կշնորհվի 220.000-ական դրամ կրթաթոշակ: Բացի դրանից՝ ուսանողների համար նախարարությունը պատրաստել էր նվերներ՝ գրքերի տեսքով, որոնք տպագրվել են գերատեսչության դրամաշնորհներով:

Հանդիսավոր արարողությունն ուղեկցվել է Հայաստանի պետական ջազ նվագախմբի երաժիշտներից կազմված ջազային քառյակի եւ Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի Ղազարոս Սարյանի անվան լարային քառյակի կատարումներով:

Միջոցառման ընթացքում տեղի է ունեցել Երեւանի թիվ 8 արհեստագործական ուսումնարանի խոհարարության, Երեւանի հումանիտար քոլեջի կարպետագործության եւ գորգագործության, Երեւանի թեթեւ արդյունաբերական քոլեջի դիզայնի եւ կարի տեխնոլոգիայի, Երեւանի զարգարվեստի ուսումնարանի փայտի գեղարվեստական մշակման եւ ոսկերչության, Երեւանի ինֆորմատիկայի քոլեջի մեխատրոնիկայի եւ ռոբոտաշինության, Վայոց ձորի տարածաշրջանային քոլեջի գինեգործության եւ փայտի գեղարվեստական մշակման, ինչպես նաեւ Արարատի պետական քոլեջի գինեգործության բաժնիների ուսանողների ցուցահանդեսը:

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարությունը նախատեսում է 2021/2022 ուստարվա ընդունելության համար ՀՀ կառավարության հաստատմանը ներկայացնել բակալավրի ու անընդհատ եւ ինտեգրացված կրթական ծրագրերով ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ 2918 անվճար եւ 22300 վճարովի տեղ: Մագիստրատուրայի կրթական ծրագրով (անվճար), առկա ուսուցմամբ առաջարկվում է հատկացնել 1391 տեղ, որից 1099-ը՝ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններին:

Բուհերի 2021/2022 ուսումնական տարվա՝ բակալավրի ու մագիստրատուրայի կրթական ծրագրերով ընդունելության տեղերի հատկացման վերաբերյալ ՀՀ կառավարության որոշման նախագծերը հանրային քննարկման է դրվել իրավական ակտերի e-draft.am տեղեկատվական հարթակում:

Բակալավրիատի ծրագրով անվճար տեղերից 88-ն առաջարկվում է տրամադրել օտարերկրյա քաղաքացիներին, այդ թվում՝ 70 տեղ՝ նախատեսված է սփյուռքահայ դիմորդների, 13 տեղ՝ միջպետական պայմանագրերով ընդունելության համար: Միջպետական համաձայնագրի շրջանակում եւս 5 տեղ կհատկացվի Երեւանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի ռազմաբժշկական ֆակուլտետին՝ Ղազախստանի քաղաքացիների ուսումնառության համար:

Բակալավրիատի կրթական ծրագրով Արցախի Հանրապետությանը հատկացված է 60 նպատակային տեղ (չհաշված ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրին եւ ՀՀ ԱԻՆ-ի ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիային հատկացված տեղերը): 350 տեղ նախատեսվում է հատկացնել ՀՀ ՊՆ «Պատիվ ունեն» ծրագրով ընդունելության համար: Նախատեսված է պահուստային 62 տեղ: Նախորդ տարիների նման, այս տարի եւս առանձին ընդունելության տեղեր կհատկացվեն «Արարատյան բակալավրիատ» ծրագրի իրականացնող ուսումնական հաստատությունների շրջանավարտներին:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների մագիստրատուրայում 2021/2022 ուսումնական տարում ընդունելություն կիրականացվի մի շարք նոր մասնագիտություններով (կրթական ծրագրերով)՝ «Գեոդեզիա եւ կադաստր», «Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգեր», «Մեքենասարքավորումների ճարտարագիտություն», «Հողային եւ ջրային ռեսուրսների ճարտարագիտություն», «Ագրոարդյունաբերության տեխնոլոգիաներ» եւ «Ծշգրիտ գյուղատնտեսություն», «Պետական եւ ռազմական կառավարում», «Արհեստական բանականության համակարգեր», «Միջուկային տեխնոլոգիաների կառավարում», «Նորարարությունների տնտեսագիտություն», «Մարդկային ռեսուրսների կառավարում», «Մարքեթինգային հաղորդակցություններ», «Հանրային ծառայությունների բիզնեսի կազմակերպում եւ կառավարում», «Կիրառական վիճակագրություն» եւ այլն:

Նախագծով մագիստրատուրայի համար նախատեսված է պահուստային 9 տեղ ընդունելության մրցույթում հավասար միավորներ (ՄՈԳ) ունեցող դիմորդների համար:

Հաշվի առնվելով բուհերի կարիերայի կենտրոնների վերլուծությունները՝ շահագրգիռ կազմակերպությունների եւ բուհերի ներկայացրած հայտերի ու աշխատաշուկայի պահանջարկի հիման վրա ձեւավորվել է անվճար տեղերի քանակը: Նախապատվությունը տրվել է ճարտարագիտության, արդյունաբերության եւ տեխնոլոգիայի, ճարտարապետության եւ շինարարության, համակարգչային, ֆիզիկական, կենսաբանական գիտությունների, գյուղատնտեսական գիտությունների եւ մաթեմատիկայի ոլորտների մասնագիտություններին եւ կրթական ծրագրերին:

Շահագրգիռ կառույցներն ու անհատները նախագծի վերաբերյալ իրենց առաջարկներն ու դիտողությունները կարող են ներկայացնել մինչեւ մարտի 2-ը:

Բոլոր հայտարարությունները՝ «Կրթություն» շաբաթաթերթում

սկիզբը՝ էջ 1

Մրցույթի ժամկետներ

Սահմանվում է, որ թափուր տեղ առաջանալու դեպքում դասաժամերը տրամադրվում են նույն դպրոցում աշխատող, համապատասխան որակավորում ունեցող, տվյալ առարկան դասավանդած կամ դասավանդող՝ մինչև 22 դասաժամ ծանրաբեռնվածություն ունեցող ուսուցչին՝ մինչև թափուր տեղի համալրումը:

Մրցույթը հայտարարվում է թափուր տեղ առաջանալու օրվանից ոչ ուշ, քան 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, իսկ հուլիսի 1-ից օգոստոսի 20-ն ընկած ժամանակահատվածում՝ օգոստոսի 20-ից հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Անկախ պատճառներից՝ եթե մրցույթը չի կայանում, ապա թափուր տեղը համալրելու համար պարբերաբար (առնվազն երկու ամիսը մեկ անգամ) հայտարարվում է մրցույթ, մինչև հաղթող ճանաչվելը:

Այդ ընթացքում որոշակի ժամկետով աշխատանքի կարող է ընդունվել «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին համապատասխանող անձը: Իսկ բարձրեռանային եւ սահմանամերձ բնակավայրերի հաստատությունների համար գործում է ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 7-ի N 1162-Ա/2 հրամանով սահմանված սահմանամերձ կամ բարձրլեռնային բնակավայրերի պետական ուսումնական հաստատություններ համապատասխան մասնագետի գործուղման կարգը:

Սահմանամերձ կամ բարձրլեռնային բնակավայրերի գործուղված մասնագետի հետ, համաձայն վերը նշված հրամանի, պայմանագիր է կնքվում 1 տարի ժամկետով եւ մինչև հաջորդ ուսումնական տարվա սկիզբը առնվազն երկու անգամ հայտարարվում է մրցույթ՝ մինչև հաղթող ճանաչվելը: Այս պարագայում մրցույթում հաղթած մասնագետի հետ կնքվող աշխատանքային պայմանագրում ներառվում է դրույթ, ըստ որի՝ պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում առաջիկա ուսումնական տարվա մեկնարկից:

Մրցույթ հայտարարելը

Ուսուցչի թափուր տեղի հայտարարությունը հրապարակում է հաստատության կայքէջում եւ ներկայացնում է հրա-

պարակման՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարության, համապատասխան պետական լիազորված մարմնի (մարզպետարաններ, երեւանի քաղաքապետարան) կայքէջերում եւ «Կրթություն» շաբաթաթերթում: Հայտարարությունը կարող է հրապարակվել նաեւ տեղական կամ առցանց լրատվամիջոցներում եւ հարթակներում:

Հայտարարության տեքստում նշվում է հաստատության անվանումը, գտնվելու վայրը, թափուր տեղի անվանումը, շաբաթական ժամերի քանակը, սահմանված փաստաթղթերի ցանկը, դրանց ընդունման վերջնաժամկետը, մրցույթի անցկացման օրը, ժամը եւ տեղը:

Մրցույթին մասնակցելու համար փաստաթղթերն ընդունվում են «Կրթություն» շաբաթաթերթում հայտարարությունը հրապարակվելու օրվանից՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Մրցույթն անցկացվում է փաստաթղթերի ընդունումից հետո ոչ ուշ, քան 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Պահանջվող փաստաթղթեր

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (Ձեւ 1), մեկ լուսանկար 3X4 չափսի,
- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),
- անձը հաստատող փաստաթուղթ,
- «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան՝ աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը՝ (առկայության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5),
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,
- ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,
- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),
- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ:
- ՏՆՕրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ, կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է

մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք:

Հանձնաժողով

Մրցույթի օրվանից 3 աշխատանքային օր առաջ ձևավորվում է հանձնաժողով՝

կազմված է 5 անդամից՝ տնօրեն (տնօրենի պաշտոնակատար կամ պարտականությունները կատարող), տնօրենի՝ ուսումնական աշխատանքի գծով տեղակալ, համապատասխան մասնախմբի ղեկավար, մեկ ուսուցիչ՝ տվյալ հաստատությունից եւ մեկ ուսուցիչ՝ հանրակրթական այլ ուսումնական հաստատությունից՝ համաձայնությամբ: Նախագահը հաստատության տնօրենն է, որը նշանակում է հանձնաժողովի քարտուղար (նա հանձնաժողովի անդամ չէ):

Մրցույթի նիստն իրավագոր է, եթե մասնակցում են հանձնաժողովի առնվազն 4 անդամ: Իրավագոր չլինելու դեպքում նիստը կարող է հետաձգվել ոչ ավելի, քան 1 անգամ՝ մինչև 3 աշխատանքային օրով: Նույնը կատարվում է նաեւ այն դեպքում, երբ հավակնորդներից ոչ մեկը չի ներկայացել մրցույթի:

Հետաձգված հանձնաժողովի նիստը չկայանալու դեպքում հայտարարվում է նոր մրցույթ եւ ձեւավորվում է նոր հանձնաժողով: Մրցույթին դիտորդի կարգավիճակով կարող է մասնակցել լիազոր մարմնի ներկայացուցիչը՝ ըստ ենթակայության:

Մրցույթ՝ երկու փուլով

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի:

Թեստավորման փուլն անցկացվում է ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակված հարցաշարի, որը կազմված է 200 հարցից: Յուրաքանչյուր հարց պետք է ունենա երեք կամ չորս ենթադրյալ պատասխան, որոնցից միայն մեկն է ճիշտ: Հարցաշարի բովանդակությունն ընդգրկում է կրթության բնագավառի օրենսդրություն եւ 30 մանկավարժական, հոգեբանական, ուսումնամեթոդական գիտելիքներ՝ համապատասխանաբար՝ 30 եւ 70 տոկոս: Հարցաշարերը հրապարակվում են նախարարության պաշտոնական կայքէջում եւ «Կրթություն» շաբաթաթերթում:

Թեստի համար տրվում է 90 րոպե ժամանակ, յուրաքանչյուր ճիշտ պատասխանը գնահատվում է 1 միավոր, սխալը՝ 0: Առնվազն 90 տոկոսին ճիշտ պատասխանելու դեպքում մասնակիցն անցնում է հաջորդ՝ հարցազրույցի փուլ: Արդյունք-

ները կարող են բողոքարկվել հանձնաժողովին՝ հրապարակելուց հետո՝ մեկ ժամվա ընթացքում:

Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մասնակիցը վիճակահանությամբ ընտրում է մեկ հարցատուն՝ բաղկացած 5 հարցից: Հարցերը պետք է լինեն իրավիճակային եւ ուղղված լինեն մասնակիցների մանկավարժական եւ ուսումնամեթոդական գիտելիքների, կարողությունների եւ հմտությունների բացահայտմանը: Հարցազրույցը արձանագրվում է ձայնագրվում է, յուրաքանչյուր հարցի պատասխան գնահատվում է առավելագույնը 2 միավոր, պատասխանվելու համար տրվում է 15 րոպե: Հարցազրույցի փուլը հաղթահարելու համար պահանջվում է առնվազն յոթանասուն տոկոս ճիշտ պատասխան: հաղթող է ճանաչվում առավելագույն միավորներ հավաքողը: Մեկից ավելի առավելագույն հավասար միավորների դեպքում կազմակերպվում է քվեարկություն: Եթե այս դեպքում էլ մեկից ավելի մասնակիցներ հավաքել են առավելագույն հավասար կողմ ձայներ, ապա ընտրվում է այն մասնակիցը, որին կողմ է քվեարկել դպրոցի տնօրենը: Հարցազրույցի արդյունքները կարող են բողոքարկվել հանձնաժողովի որոշում կայացնելուց հետո՝ մեկ ժամվա ընթացքում:

Մրցույթ չհայտարարելու դեպքերը

Մրցույթ չի հայտարարվում, եւ թափուր տեղը զբաղեցվում է ոչ մրցութային կարգով, հետեւյալ դեպքերում՝

- տեղը թափուր է ժամանակավորապես (պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչվելու, հղիության, ծննդաբերության եւ մինչև երեք տարեկան երեխայի խնամքի համար տրամադրվող արձակուրդի, ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքով նախատեսված այլ դեպքերում),
- թափուր ժամերն առաջացել են 12-րդ դասարանի 2-րդ կիսամյակում,
- ժամերը տրամադրվել են նույն հաստատությունում տվյալ առարկան դասավանդած կամ դասավանդող՝ մինչև 22 ժամ ծանրաբեռնվածությամբ ուսուցչին,
- առկա է նպատակային ուղեգրով մասնագիտական կրթություն ստացած թեկնածու:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Գերազանցության կենտրոն՝ Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանում

Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանում կգործի լեզվական եւ կրթական տեխնոլոգիաների «ՀայԼինգվոՍթեթ» գերազանցության կենտրոն, որը կհանդիսանա լեզվաբանության ոլորտում նորարարական հետազոտությունների զարգացման հարթակ՝ նպաստելով օժտված երիտասարդ մասնագետների ինկուբատորի ձեւավորմանը: ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարության ու «Կրթական ծրագրերի կենտրոն» ԾԻԳ-ի ներկայացուցիչներն այդ նպատակով այցելել են բուհի իրականացնելու Հայաստանի բարձրագույն կրթության «Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի» դրամաշնորհային ընթացիկ ծրագրի մշտադիտարկում: Նրանք շրջել են լեզվական տեխնոլոգիաների եւ ռեսուրսների հետազոտական լաբորատորիայի, գիտակրթական միջոցառումների սրահի եւ ուսանողների տեխնոլոգիաների համար հատկացված տարածքներում, որոնք ծրագրի շրջանակում վերանորոգվել են, համալրվել անհրաժեշտ կահույքով եւ համակարգչային սարքավորումներով: Նշվել է, որ «ՀայԼինգվոՍթեթ» գերազանցության կենտրոնի ստեղծումն իրականացվում է՝ դրամաշնորհային ծրագրի ժամանակացույցով սահմանված փուլերի համաձայն, եւ կարելու է, որ բուհը հետեւողական լինի սահմանված ժամկետները պահպանելու, ծրագրային գործողությունները պատշաճ ժամկետներում իրականացնելու եւ ավարտին հասցնելու համար:

Բուհի դրամաշնորհային ծրագրի ղեկավար Քրիստինա Ծատուրյանի խոսքով՝ ծրագրի շրջանակում նախատեսվում է մշակել եւ ներդնել «Հաշվողական լեզվաբանություն» բակալավրական եւ «Հանընթաց թարգմանություն» մագիստրոսական կրթական ծրագրեր, ինչպես նաեւ հայերենի՝ որպես օտար լեզվի իմացության մակարդակների առցանց գնահատման գործիքակազմ: Նրա հավաստմամբ՝ ընթացքում է հայերենի լիարժեք գործառնության հիմքերի ապահովմանն ուղղված թվային եւ վեբ ռեսուրսների, գնահատման ու թեստավորման գործիքակազմի ստեղծման գործընթացը, որը կնպաստի նաեւ բուհի միջազգային տեսանելիության բարձրացմանը: Ծրագրի շրջանակում ընթանում են նաեւ հանընթաց թարգմանության եւ թեստավորման լինգվաճանային կաբինետի ստեղծման նախապատրաստական աշխատանքները: Նշենք, որ ծրագրի իրականացումը մեկնարկել է 2019 թվականի հուլիսին:

Ռեկտորների խորհրդում

«Էրազմուս+»

Քննարկվել է «Բարձրագույն կրթության եւ գիտության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը

ԿԳՄՍ նախարարությունում կայացած ռեկտորների խորհրդի նիստի օրակարգում ներառված էր Ազգային ժողովում նախորդ շաբաթ առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Բարձրագույն կրթության եւ գիտության մասին» օրինագծի քննարկման հարցը:

Նիստին մասնակցել է Հայաստանի պետական բուհերի 13 ռեկտոր, ինչը բավարար էր քվորումի ապահովման համար: Նիստը վարել է ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը: Հայ-ռուսական համալսարանի ռեկտորը, ով նիստին ներկա չէր, փոխանցել էր գրավոր առաջարկներ քննարկվող օրինագծի վերաբերյալ:

Ռոբյանի հարցը, ըստ որի՝ խորհրդի 9 անդամից 5-ը նշանակվելու են լիազոր մարմնի, 4-ը՝ բուհի կողմից՝ ներառյալ ուսանողական, դասախոսական եւ բուհի հետ համագործակցող գործարար համայնքը: Բուհի ռեկտորը, ըստ նախագծի, ընտրվում է կառավարման խորհրդի կողմից՝ ընտրամաքային կարգով: Խորհրդի որոշմամբ՝ կարող է առաջարկվել ռեկտորի մինչեւ երեք թեկնածու, որոնցից մեկին կնշանակի լիազոր մարմնի ղեկավարը: Կարծիքներ են հնչել, որ այդ մոտեցումը բուհական ինքնավարության ու ակադեմիական ազատության սահմանափակում է եւ, ըստ էության՝ նշանակում է ռեկտորի նշանակումի մոնոպոլիզացիան: Այդպիսի մոդել, ի դեպ, նախկինում կիրառվել է ԵՊՀ-ում՝ ֆակուլտետների ղեկավարների ընտրության ժամանակ (երեք թեկնածուից մեկին նշանակել է ռեկտորը), սակայն հետագայում որոշվել է անցում կատարել ուղիղ ընտրության կարգին:

Ռոբյանի հարցը, ըստ որի՝ խորհրդի 9 անդամից 5-ը նշանակվելու են լիազոր մարմնի, 4-ը՝ բուհի կողմից՝ ներառյալ ուսանողական, դասախոսական եւ բուհի հետ համագործակցող գործարար համայնքը: Բուհի ռեկտորը, ըստ նախագծի, ընտրվում է կառավարման խորհրդի կողմից՝ ընտրամաքային կարգով: Խորհրդի որոշմամբ՝ կարող է առաջարկվել ռեկտորի մինչեւ երեք թեկնածու, որոնցից մեկին կնշանակի լիազոր մարմնի ղեկավարը: Կարծիքներ են հնչել, որ այդ մոտեցումը բուհական ինքնավարության ու ակադեմիական ազատության սահմանափակում է եւ, ըստ էության՝ նշանակում է ռեկտորի նշանակումի մոնոպոլիզացիան: Այդպիսի մոդել, ի դեպ, նախկինում կիրառվել է ԵՊՀ-ում՝ ֆակուլտետների ղեկավարների ընտրության ժամանակ (երեք թեկնածուից մեկին նշանակել է ռեկտորը), սակայն հետագայում որոշվել է անցում կատարել ուղիղ ընտրության կարգին:

Նիստին մասնակցից բոլոր ռեկտորներն օրինագծի առնչությամբ մի շարք մտահոգություններ են հայտնել, ինչպես նաեւ ներկայացրել գրավոր առաջարկների փաթեթներ՝ դրանք Ազգային ժողովի համապատասխան հանձնաժողովին ներկայացնելու եւ նախագծի երկրորդ ընթերցման ժամանակ քննարկվելու նպատակով:

ԿԳՄՍ նախարարը ռեկտորների բարձրացրած խնդիրների ու առաջարկների վերաբերյալ նշել է, որ դրանք կհամակարգվեն եւ կներկայացվեն խորհրդարանի քննարկմանը: Նախարարի գնահատմամբ՝ կատարյալ օրենքներ չեն լինում, եւ այս նախագիծն էլ լավագույնը լինելու հավանություն չի կարող ունենալ, սակայն ներկա պայմաններում կարգավորման պահանջը հասունացած է. «Բարձրագույն կրթության ոլորտը կարգավորող օրենքի նախագծի մշակմամբ զբաղվել են կրթության եւ գիտության վերջին 4 նախարարները. այն ունի տարիների պատմություն: Նախագծի հիմնական բովանդակությունը պետք է փնտրել ոչ թե ռեկտորի ընտրության կամ նշանակման, այլ կրթական ծրագրերի, կրեդիտային համակարգի եւ բազմաթիվ խորքային հարցերի մեջ: Ցանկացած բուհ, նախեսառաջ, ավանդույթների պատմություն է, եւ ռեկտորը, անկախ նրա անձից, պետք է դառնա այդ ավանդույթների կրողն ու զարգացնողը»,- նշել է Վահրամ Դումանյանը:

Ռոբյանի հարցը, ըստ որի՝ խորհրդի 9 անդամից 5-ը նշանակվելու են լիազոր մարմնի, 4-ը՝ բուհի կողմից՝ ներառյալ ուսանողական, դասախոսական եւ բուհի հետ համագործակցող գործարար համայնքը: Բուհի ռեկտորը, ըստ նախագծի, ընտրվում է կառավարման խորհրդի կողմից՝ ընտրամաքային կարգով: Խորհրդի որոշմամբ՝ կարող է առաջարկվել ռեկտորի մինչեւ երեք թեկնածու, որոնցից մեկին կնշանակի լիազոր մարմնի ղեկավարը: Կարծիքներ են հնչել, որ այդ մոտեցումը բուհական ինքնավարության ու ակադեմիական ազատության սահմանափակում է եւ, ըստ էության՝ նշանակում է ռեկտորի նշանակումի մոնոպոլիզացիան: Այդպիսի մոդել, ի դեպ, նախկինում կիրառվել է ԵՊՀ-ում՝ ֆակուլտետների ղեկավարների ընտրության ժամանակ (երեք թեկնածուից մեկին նշանակել է ռեկտորը), սակայն հետագայում որոշվել է անցում կատարել ուղիղ ընտրության կարգին:

Ռեկտորները մտահոգիչ են համարում նախագծի անցումային դրույթներով սահմանված՝ 2022-24 թվականներին ինստիտուցիոնալ եւ օրագրային հավատարմագրման պահանջը՝ նշելով, որ բուհերի բյուջեներն այդ դեպքում կարող են ունենալ ֆինանսական ճեղքվածք՝ հաշվի առնելով, որ հավատարմագրումն ենթադրում է տեսական գործընթաց եւ վճարումների կատարում: Բանն այն է, որ նախագծով ընդհուպ մինչեւ գործունեության լիցենզիայի դադարեցման խնդիր է դրվում, եթե բուհը նշված ժամկետներում հավատարմագրում չի անցնում: Բացի դրանից՝ օրինագծով առաջարկվող որոշ ձեւակերպումներ բուհերի համար կարող են առաջացնել հարկային պարտավորությունների կատարման խնդիրներ՝ հավելյալ հարկային բեռի ռիսկ հարուցելով:

Նրա խոսքով՝ ներկայումս բուհերի մի մասն ունեն հիմնադրամի, մյուսները՝ այլ կազմակերպիչական կարգավիճակ, ինչը համակարգում խառնաշփոթ է հարուցում, եւ այդ առումով եւս միասնական կարգավորման խնդիր կա:

Ռեկտորներից շատերի կարծիքով՝ օրինագիծը, որպես ոլորտը կարգավորող հիմնարար իրավական ակտ, բավականին մեծ թվով բացառություններ է սահմանել, ինչը հակասում է ոլորտի միասնական կարգավորման տրամաբանությանը եւ խնդրահարույց է համընդհանուր օրինաչափության եւ բուհերի հանդեպ խտրական մոտեցման տեսանկյունից: Խնդիրներ կան նաեւ մասնագիտական տերմինների սահմանման, ընդհանրապես նախագծի լեզվական եւ ոճական շարադրանքի հետ կապված: Ըստ ռեկտորների խորհրդի՝ անհրաժեշտ է շտկումներ անել՝ առաջարկվող ձեւակերպումները հստակեցնելու եւ հետագայում տարընթերցումներից խուսափելու համար:

Անդրադառնալով ռեկտորի ընտրության եւ բուհերի կառավարման խորհուրդների մոդելին՝ նախարարը նշել է, որ առաջարկվող լուծումը, երբ ռեկտորի 3 թեկնածուից մեկին նշանակում է լիազոր մարմնի

Հանդիպման ընթացքում բարձրացվել են նաեւ նախագծով առաջարկվող այլ կարգավորումների՝ ուսանողական խորհուրդների եւ ուսանողական մարմինների ձեւավորման, կառավարման եւ ակադեմիական (գիտական) խորհուրդների իրավասությունների հավասարակշռման, վարչական աշխատանքի համար սահմանված տարիքային շեմի (65 տարեկանից հետո վարչական աշխատանքի կատարումը սահմանափակվում է), ամբիոնի վարիչի պաշտոնը ոչ թե վարչական, այլ գիտամանկավարժական պաշտոն դիտարկելու հարցերը:

Բարձրացվել է նաեւ բուհերի կառավարման մոդելի՝ խորհուրդների ձեւավորման եւ ռեկտորի ընտ-

Նոր նախագծի մեկնարկ

Եվրամիության աջակցությամբ Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգում իրականացվող «Էրազմուս+» ծրագրի շրջանակում մեկնարկում է «Շրջանավարտների աշխատունակությունը բարձրացնելու նպատակով աշխատանքի վրա հիմնված ուսումնառության (ԱՅՈՒ) ներդրում Հայաստանի եւ Մոլդովայի բարձրագույն կրթության համակարգերում» (WBL4JOB) նախագիծը:

Ծրագրի նպատակը եվրոպական փորձի տեղայնացմամբ աշխատանքի վրա հիմնված բուհական կրթության նոր քաղաքականության ներդրումն է, որի փորձարկումը հնարավորություն կստեղծի մշակել համապատասխան իրավական ակտեր եւ բարձրագույն կրթության ընդհանրական մոդել:

Նախագծի մեկնարկի հանդիպումը տեղի է ունեցել առցանց հարթակում: Բացման խոսքով հանդես են եկել ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արթուր Մարտիրոսյանը, ՀՀՀՀ ռեկտոր Բերտրան Վենարը, Հայաստանում «Էրազմուս+» ծրագրի ազգային գրասենյակի համակարգող Լաուրա Կառլովան, ՀՀ-ում Եվրոպական միության պատվիրակության ներկայացուցիչը:

Նախարարի տեղակալը, կարելու էր կրթության մոդելների արդիականացման խնդիրը, նշել է, որ մեկնարկող ծրագիրը կնպաստի աշխատանքի վրա հիմնված ուսումնառության կիրառման մոդելի ներդրմանը մասնակից երկրներում. «Նախարարությունը՝ որպես կրթության քաղաքականություն իրականացնող լիազոր մարմին, կարելու է աշխատանքի վրա հիմնված ուսուցման մոդելի ներդրումը նաեւ բարձրագույն կրթության մեջ: Նախագիծը նոր հնարավորություն կընձեռի, որպեսզի բուհերի շրջանավարտներն ավելի արագ ինտեգրվեն աշխատաշուկային»:

Արթուր Մարտիրոսյանը նաեւ կարելու էր բուհերի, մասնավոր հատվածի եւ պետական ինստիտուտների համագործակցությունը ծրագրի իրականացման գործընթացում, ինչպես նաեւ միջբուհական համագործակցության մեջ այլ բուհերի ներգրավումը՝ հաստատականություն հայտնելով ջախջախով WBL4JOB նախագծին՝ հաջողության դեպքում այդ փորձառությունը ՀՀ այլ բուհերում ներդրելու հեռանկարով:

WBL4JOB նախագծի կոնսորցիումը ներառում է 12 կազմակերպություն, այդ թվում՝ պետական եւ հանրային կառույցներ, բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ Հայաստանից, Մոլդովայից, Ֆրանսիայից, Բելգիայից եւ Ավստրիայից: Ծրագրում ներառված են հետևյալ կառույցները՝

- Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանը,
- Շիրակի պետական համալսարանը,
- Հայաստանի կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությունը,
- Հայաստանի բանկերի միությունը,
- Մոլդովայի առևտրային կոոպերատիվ համալսարանը,
- Բալթիկ Արեկու Ռուսոյի անվան պետական համալսարանը,
- Մոլդովիկոբանկը,
- Մոլդովայի կրթության, մշակույթի եւ հետազոտության նախարարությունը,
- Լիոնի ժան Մուլեն 3 համալսարանը,
- Ստրասբուրգի համալսարանը,
- Կրեմսի կիրառական գիտությունների համալսարանը:

«Շրջանավարտների աշխատունակությունը բարձրացնելու նպատակով աշխատանքի վրա հիմնված ուսումնառության (ԱՅՈՒ) ներդրում Հայաստանի եւ Մոլդովայի բարձրագույն կրթության համակարգերում» (WBL4JOB) նախագիծը ներկայացրել է Հայաստանի ֆրանսիական համալսարանը, որը «Էրազմուս+» ծրագրի հայտարարած մրցույթում հաղթող է ճանաչվել եւ ստացել համաֆինանսավորում (նախագծի մանրամասներին կարելի է ծանոթանալ այցելելով նախագծի կայքը՝ www.wbl4job.com):

Նախագծի մեկնարկին նվիրված առցանց հանդիպման ժամանակ մասնակիցները քննարկել են ծրագրի իրականացման, ինչպես նաեւ աշխատանքի վրա հիմնված ուսումնառության մոդելի մշտադիտարկման եւ հաշվետվողականության մեթոդաբանությունը՝ կարելու էր մասնակից երկրներում այս ոլորտի զարգացման գործընթացում ԵՄ պետություններում կիրառված լավագույն փորձի կիրառումը:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

4. Մ.

Կրթության զարգացման եւ նորարարության ազգային կենտրոն

Անընդհատ երկխոսությունն ուսուցչի հետ

Այս տարվա սկզբից իր գործունեությունն է սկսել «Կրթության զարգացման եւ նորարարության ազգային կենտրոն» (ԿՁՆԱԿ) հիմնադրամը, որը հավակնում է դառնալ կրթության զարգացման նոր ուղեղային կենտրոն եւ լրացնելու է այն մեծ բացը, որն առաջացել էր համակարգում Կրթության ազգային ինստիտուտի լուծարումից հետո: Նորաստեղծ հիմնադրամի հիմնական գործառնություններից է ուսուցիչների վերապատրաստման, մասնագիտական փորձաքննությունների եւ ընդհանրապես ուսուցչին աջակցող մեթոդական աշխատանքների իրականացումը:

Նորաստեղծ հիմնադրամի ծրագրերի եւ անելիքների մասին գրուցել ենք ԿՁՆԱԿ-ի տնօրենի ժամանակավոր պաշտոնակատար Արտաշես Թորոսյանի հետ:

-Պարոն Թորոսյան, հիմնադրամն այժմ անձնակազմի համալրման փուլում է գտնվում, ե՞րբ կսկսեք լիարժեք աշխատել, որտեղի՞ց կամ ինչի՞ց պետք է սկսել:

-Այս պահին մենք երկու աշխատանք ենք կատարում՝ համալրում ենք աշխատակազմը: Միանգամից բոլոր հաստիքներն համալրել, իհարկե, հնարավոր չէ: Հույս ունենք, որ մարտի վերջին արդեն մեր ամբողջ անձնակազմն ընտրված կլինի: Մի քանի մրցույթ արել ենք. բոլոր տեղերի համար մրցույթ է հայտարարվելու եւ պահանջներին համապատասխան կադրերը կարող են դիմել: Կրթության ազգային ինստիտուտի նախկին աշխատակիցներն արտոնություն ունեն. հավասար արդյունքների դեպքում նախապատվությունը նրանց է տրվում: Արդեն հայտարարված մրցույթներով ընտրել ենք ԿԱԻ-ի երկու աշխատակցի: ԿՁՆԱԿ-ի բաժինները համալրած մասնագետներն անմիջապես անցնում են բովանդակային աշխատանքի՝ միանգամից սկսելով դպրոցին աջակցող նյութերի մշակումը: ԿՁՆԱԿ-ի կայքի ստեղծման աշխատանքներն այժմ ընթացքի մեջ են, հիմնական գաղափարն ու կառուցվածքն արդեն ունենք, կայքի ձևավորման գնումն ենք նախապատրաստում:

-Կայքը, որպես հորթակ, ինչո՞վ է աջակցելու ուսուցչին:

-Մեր պատկերացրած կայքն իր ձևով ու բովանդակությամբ ամբողջովին նորություն է լինելու. այնտեղ անընդհատ կրթական նոր նյութեր են ավելանալու՝ ուղղված դպրոցում աշխատող բոլոր մասնագետներին՝ սկսած տնօրենից, փոխտնօրենից, մինչև մեթոդավորման նախագահ, գրադարանավար, 1-12-րդ դասարանների ուսուցիչ եւ դասուղի: Բացի մեթոդական ուղեցույցներից՝ այն կունենա նաեւ օրինակելի ձեւեր: Դպրոցի ցանկացած մասնագետ, իր աշխատանքը կազմակերպելիս, կարող է օգտվել այդ օրինակելի ձեւերից: Դպրոցի կամայական աշխատող հնարավորություն կունենա ճշտելու տվյալ ամսվա համար պլանավորված աշխատանքների մեթոդները, ռազմավարությունը, եղանակները: Դպրոցում աշխատող ցանկացած մարդ պետք է իմանա, որ մեր կայքում կարող է գտնել իր գործը հեշտացնող, մասնագիտական եւ մեթոդական աջակցություն ապահովող նյութ: Իհարկե, բոլոր նյութերը միանգամից չենք կարող ունենալ՝ դրա համար ժամանակ կպահանջվի: Լիաժույս ենք, որ առաջիկա երեք տարում մասնագիտական եւ մեթոդական նյութերի լիակատար բազա կունենանք: Սկզբնական փուլում նախապատվությունը կտանք օրինակելի ձեւերի հրապարակմանը: Մենք ունենալու ենք նաեւ ակտիվ ֆեյսբուքյան էջ, հասանելի ենք լինելու Ինստագրամում եւ Տելեգրամում: Այսինքն՝ հնարավոր բոլոր ձևաչափով փորձելու

ենք հասնել մեր լսարանին եւ մասնագիտական նյութեր ապահովել ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ ՀՀ-ից դուրս աշխատող ուսուցիչների համար:

-Այդ օրինակելի ձեւերը ովքե՞ր են մշակելու, կամ էլ գուցե արդեն մշակե՞լ են:

-Աշխատանքը կատարելու են ԿՁՆԱԿ-ի աշխատակիցները, բայց մենք հնարավորություն ունենք համագործակցել նաեւ դպրոցների հետ՝ օգտագործելով նրանց մեթոդական ներուժը: Կարող ենք նաեւ կարծաժամկետ կամ միջնաժամկետ կտրվածքով որոշակի աշխատանքներ կատարելու համար փորձագետներ հրավիրել, այդ թվում՝ դպրոցներից:

-Ինչպե՞ս եք օգտագործելու դպրոցի ներուժը. ենթադրենք՝ որեւէ դպրոցում որեւէ ուսուցիչ ունի մշակված արդյունավետ մոդել՝ այս կամ այն դասի կամ թեմայի վերաբերյալ, դա հրապարակելու՞ եք:

-Նախ ուսումնասիրելու ենք գոյություն ունեցող փորձը եւ դրանում առկա լավագույն մոդելները ներկայացնենք համընդհանուր կիրառման՝ հրապարակելով դրանք, որպես օրինակելի կամ երաշխավորված կիրառման համար:

-Ձեր փորձաթիվ աշխատակազմով ինչպե՞ս եք պատկերացնում այդ ուսումնասիրությունը. եթե չեմ սխալվում բովանդակային աշխատանք կատարող անձնակազմը մոտ 4 տասնյակ է:

- Հիմա տեխնոլոգիաները շատ զարգացած են, բացի այդ՝ հիմնական տեղեկատվությունը հրապարակված է նաեւ դպրոցների կայքերում: Գործի գերակշիռ մասը կարվի էլեկտրոնային, կկատարվի նաեւ այդպես:

Մեր մասնագետները փորձառու են եւ նրանք աշխատելու են բոլոր թիրախային խմբերի հետ՝ վարելով հեռավար քննարկումներ եւ խորհրդատվություններ: Կլիմեն փորձագետների ընտրության անհատական մրցույթներ, որի շրջանակում ընտրված մասնագետները կստանան որոշակի պատվեր՝ կատարելու այս կամ այն աշխատանքը՝ բնականաբար, դրա դիմաց ստանալով որոշակի վարձատրություն:

-Մասնավոր օրինակ բերենք՝ թեմատիկ պլանների օրինակելի ձեւեր առաջարկելու՞ եք:

- Թեմատիկ պլաններ գրում են բոլոր ուսուցիչները՝ ամեն տարի, բոլոր առարկաներից: Ընդ որում, տվյալ դասարանի տվյալ առարկայի թեմատիկ պլանավորումը գրեթե բոլորի մոտ նույնն է՝ շատ քիչ տարբերությամբ: Տարբերություններն էլ ավելի շատ կառուցվածքային են, ոչ թե բովանդակային: Եթե մենք մշակենք օրինակելի տարբերակներ, ապա ուսուցիչները կազատվեն ամեն տարի կրկնվող եւ շատ կարելիոր այդ աշխատանքից: Օրինակ՝ այս տարվա սեպտեմ-

բերից դպրոցները թեմատիկ պլանների մշակման համար կկատարեն նախկին աշխատանքի 10-15 տոկոսն ընդամենը: Այսինքն՝ նրանք ԿՁՆԱԿ-ի կայքից համապատասխան թեմատիկ պլանը կբեռնեն, կկատարեն իրենց անհրաժեշտ ձեւափոխությունները եւ կառաջնորդվեն դրանով: Թեմատիկ պլանավորման մեջ կան հատուկ տողեր, որտեղ նկարագրված են, թե ինչպես են տվյալ աշխատանքները կատարվելու: Մենք ակտիվ հղմամբ նաեւ այդ բովանդակությունն ենք ապահովելու: Այսպես՝ եթե խոսքը դասի մասին է՝ կլինի դասի օրինակելի պլան, եթե դասավանդման մեթոդների նկարագրություն՝ նյութի բացատրման տարբեր եղանակներ: Կլիմեն նաեւ տեսանյութեր, որոնցում կլինեն մասնագիտական մեկնաբանություններ՝ նախատեսված ուսուցիչների համար: Կլիմեն ուսուցչի եւ դպրոցի այլ աշխատողների հետ երկխոսության տարբեր ձևաչափեր՝ գնահատման խորագրեր, խմբային, զույգերով կամ ֆրոնտալ աշխատանքի կազմակերպման եղանակներ, աշխուժացնող վարժությունների օրինակներ, հետադարձ կապ եւ այլն: **-Ձեր կարծիքով՝ ԿՁՆԱԿ-ի առաջարկած նյութերից բոլոր ուսուցիչները կօգտվե՞ն, թե...:**

-Իհարկե, կարող են լինել ուսուցիչներ, ովքեր չեն օգտվի, որովհետեւ ունեն շատ լավ գիմնաց: Վստահաբար, կլինեն նաեւ օգտվողներ... Եթե հիշում եք, համավարակի պիկի ժամանակ, երբ դասերն ամբողջությամբ հեռավար էին արվում, Հանրային հեռուստաընկերությամբ տեսադասեր էին եթեր հեռարձակվում, նաեւ ԿՁՆԱԿ-ն էր սման դասեր կազմակերպում՝ դրանք հրապարակելով իր կայքում: Այդ դասերին հետևող ուսուցիչները, այդ թվում նաեւ փորձառուները, կարող էին տեսնել, որ բացի իրենց ավանդական դասավանդման ձևից՝ կա նաեւ մի այլ դաս բացատրելու ձև, որն ավելի հեշտ է հասնում աշակերտին: Մենք խրախուսում ենք նաեւ փորձի փոխանակումը ուսուցիչների միջև:

-Նման փորձ Ֆեյսբուքի «Ավագ դպրոցներ» խմբում, որը Դուք եք վարում, կարծես, թե կա: Կա կանխակալ կարծիք, թե ուսուցիչները հիմնականում նախաձեռնող եւ նորարար չեն, ի՞նչ է ցույց տալիս Ձեր փորձը :

-Երբ մենք ֆեյսբուքյան ավագ դպրոցների խմբում խրախուսեցինք թեմատիկ պլանների փոխանակումը եւ հրապարակումը, սկզբից կար կաշկանդվածություն:

Շատերին թվում էր, թե իրենց թեմատիկ պլանը կարող է քննադատվել, բայց, երբ մենք նախապես տվյալ ուսուցչի հետ առանձին նայելով թեմատիկ պլանը, դրանք սկսեցինք հրապարակել, շատ ուսուցիչներ սկսեցին ոգեւորվել եւ առաջարկել իրենց ունեցածը: Այսինքն՝ մենք օգնեցինք, որ իրենք հավատան իրենց ուժերին: Դա, իսկապես, համընդհանուր ներուժի կենտրոնացման շատ լավ միջոց է: Հավատացնում են, որ Ձեր ասած կանխակալ կարծիքը, թե ուսուցիչները պասիվ են, նախաձեռնող ու նորարար չեն, չափազանցեցված գնահատական է: Իրականում, եթե ուսուցիչը գտնվում է հանգիստ, ստեղծագործ միջավայրում, ապա սեւ ու սպիտակի պատկերն անմիջապես դառնում է գունավոր եւ մենք տեսնում ենք ուսուցիչների պոտենցիալը շատ ավելի դրական տեսանկյունից:

Մանկավարժությունը դիմամիկ զարգացում է ապրում, կան բազմաթիվ նորություններ, որոնց պետք է հաղորդակից դարձնել մեր ուսուցիչներին: Համոզված եմ՝ նրանք դա կվերցնեն հաճույքով:

-Վերջին տարիներին ԿՁՆԱԿ-ը եւս էլեկտրոնային նյութերի բավական մեծ շտեմարան է ստեղծել, արդյոք չի՞ առաջանա գործառնությունների խաչածեւում:

-ԿՁՆԱԿ-ը համագործակցելու է ԿՁՆԱԿ-ի հետ՝ փոխադարձաբար օգտվելով միմյանց նյութերից: Օրինակ՝ ուսուցիչների ատեստավորման կարելիոր չափանիշներից մեկը դասապրոցեսի ժամանակ ՏՀՏ գործիքների կիրառման պահանջն է: ԿՁՆԱԿ-ը կարող է սովորեցնել, թե որոնք են այն բոլոր հնարավոր գործիքները, որ կարող են կիրառվել դասի ժամանակ: Մեթոդների, ռազմավարությունների եւ ուղեցույցների մշակումը եւ ստեղծումը ԿՁՆԱԿ-ի հիմնական գործառնությունն է:

-Ձեր հիմնական շահառուն ո՞վ է:

- Մեր բոլոր նյութերը նախատեսված են ուսուցիչների եւ ընդհանրապես դպրոցում աշխատող մասնագետների համար: Բայց մեր շահառուն նաեւ ծնողն է՝ մենք ունենալու ենք նրանց ուղղված նյութեր: Մենք այսօր ունենք մի իրավիճակ, երբ ծնողը՝ չիմանալով մանկավարժական գործի բուն էությունը, փորձում են ուսուցչին սովորեցնել, թե նա ինչպես դասավանդի: Մանկավարժությունը շատ բարդ գիտություն է. որեւէ մեկը ատոմային ֆիզիկայի մասնագետին չի փորձում ցուցնում տալ, թե ինչպես պետք է ձեռքել ատոմը:

Բայց մեր հանրությունը, օրինակ, ակտիվ քննարկում է գնահատման նոր համակարգը, քննադատում եւ եզրակացություններ կայացնում, թե որակական բացատրությունն ավելի թույլ է չնոտիվացնող է, քան միավորային գնահատականը: Մենք ծնողին ներկայացնելու ենք, թե ինքն ինչ ներդրում կարող է ունենալ կրթության որակի բարձրացման համար՝ աջակցելով դպրոցին, ուսուցչին եւ երեխային: Մենք աշխատելու ենք նաեւ դպրոցների կառավարման խորհուրդների հետ՝ դպրոցի կառավարման եւ բովանդակային հարցերի վերաբերյալ: Օրինակելի ձեւեր ենք առաջարկելու նաեւ խորհուրդներին:

Նկարագիր

Տարվա լավագույնները. «Ուսուցիչ՝ 24/7 ձեռագրված»

Արարատի մարզի Ջրաշենի միջնակարգ դպրոցի մաթեմատիկայի եւ ինֆորմատիկայի ուսուցչուհի **Յաննիկ Գալստյանը** «Տարվա լավագույնները» մրցույթի հաղթողներից մեկն է:

Յաննիկ Գալստյանը ծնվել է ուսուցչի ընտանիքում: Ավարտել է ԵՊՀ-ի «Մաթեմատիկա» ֆակուլտետը եւ 1990 թվականից առ այսօր աշխատում է Ջրաշենի միջնակարգ դպրոցում: Ունի որակավորման առաջին աստիճանի տարակարգեր՝ «Մաթեմատիկա» եւ «Ինֆորմատիկա» առարկաներից:

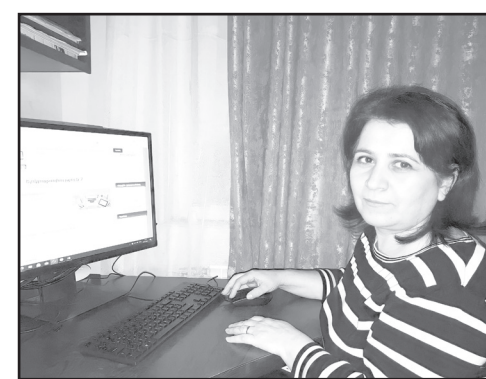
Յաննիկը մրցույթին ներկայացրել է «Ուսուցիչ՝ 24/7 ձեռագրված» ծրագիրը, որն արժանացել է հանձնաժողովի բարձր գնահատականին: Նախագիծն իրենից ներկայացնում է դպրոցական կայքի հարթակ, որտեղ տեղադրվում են առարկայի թեմատիկ պլանին համապատասխան տեսանյութեր, թեստեր եւ առաջադրանքներ՝ իրենց լուծումներով, ինչպես նաեւ հետաքրքրաշարժ, ակտիվացնող նյութեր: Հարթակը նպատակ ունի օգնել 5-12-րդ դասարանների աշակերտներին՝ որպես հեռավար ուսուցման այլընտրանքային տարբերակ ցանկացած պահի ունենալ թեմայի հասանելիություն:

Մեզ հետ զրույցում Յաննիկը պատմում է, որ նախագծի միտքն առաջացել է դեռեւս մի քանի տարի առաջ, երբ ԿՏԱԿ-ի պաշարների շտեմարանում փորձել է տեղադրել կամ գտնել անհրաժեշտ նյութեր: «Կոնկրետ այս նախագծի գաղափարը

ծեւավորվեց համավարակի ընթացքում, երբ ստիպված էինք անցնել հեռավար ուսուցման: Որոշեցի elearning.armedu.am կայքի միջոցով հեռավար դասընթաց անցկացնել 7-րդ դասարանի աշակերտների հետ, սակայն այդ համակարգ մուտք գործելը երբեմն դժվարություններ էր հարուցում եւ խանգարում դասընթացի արդյունավետ անցկացմանը: Ավելին՝ երբ աշակերտներին ուղղորդում էի սահիկաշարեր դիտել, նրանք դժվարանում էին դրանք գտնել: Այդ պատճառով ստեղծեցի տեսանյութեր, թեստեր, առաջադրանքներ եւ գործնական աշխատանքներ ու դրանք տեղադրեցի մեր դպրոցի կայքում, որտեղից աշակերտներն ըստ թեմաների կարողանում էին գտնել անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Այսինքն՝ դասապրոցեսից զատ աշակերտները հնարավորություն ստացան մեկ անգամ եւս լսել ու տեսնել ուսուցչի բացատրությունը, վերանայել խնդիրների լուծման եղանակները, կատարել ինքնազննատվող թեստ եւ ստուգել տեսական գիտելիքները: Արդյունքում՝ ձեռագրվեց եւս մեկ միջավայր, որտեղ աշակերտը կարող է գտնել իր հարցերի պատասխանները, եւ հենց նրանց կարծիքը հաշվի առնելով՝ որոշեցի ծրագիրս ներկայացնել մրցույթին: 2է՞ որ ամենակարեւոր գնահատական տվողն աշակերտն է: Շնորհակալություն եմ հայտնում նաեւ մրցույթի կազմակերպիչներին՝ ձեռագրված առավել հետաքրքիր դարձնելու եւ ոգեւորելու համար:

Կարծում եմ՝ այն ապագայում ավելի շատ մասնակիցների կներառի, որից կշահի միայն կրթությունը», -ասում է Յաննիկը:

ՏՀՏ-ի օգտագործումը թույլ է տալիս խնայել ժամանակը դասապրոցեսում եւ ակտիվացնել ճանաչողական գործունեությունը: «Հաճախ աշակերտները բացակայում են, եւ, ցավոք, ուսուցիչը ժամանակ չի գտնում՝ մեկ անգամ եւս դասը մանրամասն բացատրել եւ խնդիրները լուծել: Եվ այս առումով հարթակը կարող է օգնել ուսուցչին, եւ ինչու չէ՞ նաեւ ծնողին՝ վերջինիս ազատելով ավելորդ հոգսից», - նշում է Յաննիկը եւ այդ համատեքստում հավելում, որ հարթակի մյուս նպատակն է՝ համախմբել ուսուցիչներին ու միասնական ուժերով ստեղծել կարգավորված պաշարների շտեմարան, որտեղից օգտվելը կլինի առավել դյուրին: «Հարթակում կլինի աշակերտին անհրաժեշտ նյութերի ամբողջական փաթեթ՝ ըստ առարկաների եւ դասարանների, որը կհամապատասխանի թեմատիկ պլաններին: Պակասող նյութերը կարող է լրացվել ուսուցիչների ստեղծած նոր նյութերով, հետեւաբար այն մրցակցություն կառաջացնի ուսուցիչների շրջանում, որից կշահի կրթությունը», - իր ծրագրի մասին պատմում է Յաննիկը: Հարթակը կունենա նաեւ տարբեր առարկաների մասնագետներից կազմված խումբ: Յուրաքանչյուր առարկայի համար կնախատեսվի առանձին էջ, որը կբաժանվի ըստ դասարանների: Բացի այդ, կամավոր սկզբունքներով կկազմավորվեն

մասնագիտական խմբեր, որոնք կստեղծեն տեսանյութեր, առցանց թեստեր եւ իրենց լուծումներով առաջադրանքներ: «Աշակերտների հետաքրքրության մեծացմանը զուգահեռ նախագիծն անընդհատ կթարմացվի, կհարստացվի ու կկատարելագործվի՝ կապված ծրագրային եւ չափորոշչային պահանջների, դասագրքերի եւ ուսումնական պլանների փոփոխությունների հետ: Հարթակի գործարկումից հետո ավելի շատ ուսուցիչներ կցանկանան մասնակցել ուսուցման գործընթացի բարելավմանը՝ ունենալով իրենց ներդրումը», - համոզվում է հայտնում մեր զրուցակիցը՝ հավելելով, որ հարթակը ուսուցչի աշխատանքը գնահատելու եւ խրախուսելու շարունակական գործընթաց կլինի, որն անշուշտ կբարձրացնի ուսուցչի պատասխանատվությունը եւ նրան կմղի լուրջ մանկավարժական, ստեղծագործական աշխատանքի:

Յ. ԳՈՎԳԱՆՆԻՍՅԱՆ

Լույս է տեսել

Արցախագիտական նոր հրատարակություն

Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ կուլտուրայի ֆակուլտետի Թանգարանագիտության, գրադարանագիտության եւ մատենագիտության ամբիոնի պրոֆեսոր, դոկտոր **Գագիկ Սուքիասյանի** հերթական «Գիրքը եւ գրադարանային-տեղեկատվական մշակույթը Արցախում» ուսումնական ձեռնարկը նախատեսված է գրադարանային-տեղեկատվական եւ մատենագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատության դասախոսների, ուսանողների եւ լայն ընթերցողների համար:

Հեղինակն անդրադարձել է Արցախի գրքի եւ գրադարանային-տեղեկատվական մշակույթի պատմությանը, գրատպության պատմական զարգացման վերլուծությանը, նոր կենտրոնների ձեռավորման առանձնահատկություններին, կարեւորել Արցախի բուհական գրադարանների եւ այնտեղ Մատենադարանի զարգացման գործընթացը: Լուսաբանվել է ուսումնական ձեռնարկի նպատակը, խնդիրներն ու նշանակությունը, ներկայացնելով գրքի եւ պարբերական մամուլի

պատմությունն ու գրադարանային գործի փոխադարձ կապերի զարգացման առանձնահատկությունները: Վերլուծվել է Արցախի մասին տեղեկատվագիտական աղբյուրները՝ ընթերցողին հաղորդակից դարձնելով գրադարանային-տեղեկատվական մշակույթի անցյալին, ներկային եւ զարգացման հեռանկարներին: Ուսումնական ձեռնարկում համակողմանիորեն ներկայացված, վերլուծված ու գնահատված են ինչպես Արցախի, այնպես էլ Հայաստանի եւ Սփյուռքի

գրադարանային-տեղեկատվական կենտրոնների արժեհամակարգերը, նրանց տեղեկատվական, եւ մշակութաբանական նշանակությունը: Ուսումնական ձեռնարկը հարուստ է նաեւ ընթերցողներին ուղղված գործնական առաջադրանքներով եւ հանձնարարական գրականության մատենագիտություններով, որոնք ավելի են ընդգծել աշխատանքի տեղեկատվական եւ աղբյուրագիտական արժեքը:

ԱՆՆԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Անընդհատ երկխոսությունն ուսուցչի հետ

սկիզբը՝ էջ 6

- Վերջերս հաստատված հանրակրթության պետական չափորոշչով արմատապես փոխվում է գնահատման նոր համակարգը, ըստ որի՝ միավորային գնահատում մինչեւ 5-րդ դասարանի 2-րդ կիսամյակ, չի լինի: Ինչու՞ մե է կայանում նոր մոտեցման էությունն ու նպատակը:

- Թվանշան չդնել, չի նշանակում չգնահատել: Գնահատման համակարգի փոփոխությունն հասունացած էր, քանի որ դպրոցը դարձել էր թվանշանից կախված: Ստեղծվել է մի վիճակ, երբ եւ ուսուցչի, եւ աշակերտի ու ծնողի համար կարեւոր չէ գիտելիքը, ավելի կարեւոր է թվանշանը: Շատ հաճախ թվանշանները դարձել են ձեւական. գործնականում այսօր ՀՀ-ում չկա երկտարեցույց, այն դեպքում, երբ մեր այսօրվա

ունեցած կրթական արդյունքով պետք է որ ունենանք երկտարեցություն: Մենք կրթության իրական մակարդակը շատ լավ գիտենք. երբ աշակերտը գնում է ավագ դպրոց, հնչում են ահազանգեր, որ նրանք չունեն տարրական գիտելիքներ, երբ դպրոցից գնում են բուհ, նույն բանը բուհերն են ասում: Վերջերս կատարված մի հետազոտությամբ պարզեցինք, որ մեր աշակերտները 12-րդ դասարանում ունեն շատ ավելի ցածր գիտելիքներ, քան պետք է, որ ունենան:

Նոր համակարգով մենք անցնում ենք որակական գնահատման եւ նպատակ ու պահանջ ենք դնում միավորի փոխարեն բնութագրի տալ, որպեսզի ծնողն ու երեխան շոշափելիորեն տեսնեն աշակերտի դժվարությունն ու հաջողությունը: Այսինքն՝ հասկանալի լինի՝ աշակերտը ինչն է սովորել, ինչու է թերանում, ինչն է կարող է եւ ինչն է կարող: Լինելու են

սահմանված մի քանի բնութագրեր՝ ըստ մակարդակի եւ դասարանի, ուսուցիչն ընտրելու է դրանցից մեկը, որպես գնահատական տվյալ աշակերտի համար:

-Պարո՞ն Թորոսյան, կրթության ազգային ինստիտուտի լուծարումից հետո ավելի քան 2 տարի չի կատարվել ուսուցիչների վերապատրաստում: Ի՞նչ աշխատանք է կատարելու ԿՁՆԱԿ-ն այս ուղղությամբ:

-Մասնագիտական զարգացմանը նըպաստելը մեր գլխավոր խնդիրն է: ԿՁՆԱԿ-ի հիմնական գործառնությունը լինելու է վերապատրաստման մեթոդաբանության մշակումը եւ համակարգումը, իսկ ուսուցիչների բուն վերապատրաստումը, որը պարտադիր նախապայման է առեստավորման համար, իրականացնելու են ԿԳՄՍ նախարարության կողմից երաշխավորված կազմակերպությունները: Ուսուցիչների վերապատրաստման ե-

րաշխավորության նոր մոտեցումներ են որդեգրվել. երաշխավորվելու են ոչ միայն կազմակերպությունները, այլև՝ դասընթացները: Այսինքն՝ ուսուցիչը ոչ միայն վերապատրաստող կազմակերպություն, այլև համապատասխան դասընթաց ընտրելու հնարավորություն կունենա:

2021 թվականին ուսուցիչների պարտադիր վերապատրաստման ծավալուն աշխատանքներ են լինելու, որպեսզի լրացնենք ԿԱԻ-ի լուծարումից հետո առաջացած բացը:

-Որպես ամփոփում՝ շնորհավորում ենք նորաստեղծ հիմնադրամի պատասխանատվությունն ստանձնելու համար՝ արդյունավետ աշխատանքի մաղթանքով:

-Շնորհակալություն:

Հարցազրույցը՝ Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻ

Ռազմավարություն

Մշակվում է երիտասարդության ոլորտի առաջիկա 5 տարվա ուղենշային փաստաթուղթը

Առաջիկայում հանրությանը կներկայացվի «Երիտասարդական պետական քաղաքականության 2021-2025 թթ. ռազմավարության» նախագիծը, որի մշակման աշխատանքային խումբն այսօր գումարել է հերթական նիստը:

Հանդիպման մասնակիցներին ուղևորել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արթուր Մարտիրոսյանը՝ ընդգծելով, որ աշխատանքային խմբի աշխատանքները սկզբում համակարակի, հետո նաև արցախյան պատերազմի և դրանից բխող խնդիրների պատճառով ժամանակավորապես առկախվել էին: Այդ ընթացքում ԿԳՄՍ նախարարությունը, աշխատանքային խմբի ջանքերով և եվրամիության տրամադրած փորձագիտական աջակցության շրջանակում, մշակել է ռազմավարության նախագծի նախնական տարբերակ, որն աշխատանքային խումբն առաջիկայում կլրամշակի՝ հանրային քննարկման ներկայացնելու համար:

«Այն ենթադրում է հանրային լայն մասնակցություն և բոլոր շահագրգիռ կողմերի կարծիքների հավաքագրում, ի դեմս՝ մարզային երիտասարդության, ուսանողական խորհուրդների և այլ շահառու խմբերի, որպեսզի բոլորի ձայնը լսելի լինի: «Այս փաստաթուղթը պետք է շարունակի անցնել հանրային մասնակցության մի քանի շրջափուլ՝ ներառելով արցախյան վերջին պատերազմով և համավարակի մարտահրավերներով պայմանավորված վերանայումներ, որոնք ներկայում դարձել են առաջնահերթություն: Երբ բոլոր առաջարկություններն ամբողջացնենք, նախագիծը կներկայացնենք

հանրության դատին՝ ունենալով երիտասարդության ոլորտի առաջիկա 5 տարվա ուղենշային փաստաթուղթը: Մեր նպատակն է մշակել այնպիսի հայեցակարգային փաստաթուղթ, որը կնպաստի երիտասարդական ոլորտի համակարգմանը ու զարգացմանը միտված թիրախային ծրագրեր, կապահովի ոլորտային այլ ռազմավարություններում երիտասարդության շեշտադրումը և, վերջապես, կներառի այնպիսի գործողություններ, որոնք ՀՀ միջազգային և այլ պարտավորություններով արդեն իսկ ամրագրված են ռազմավարական փաստաթղթերում և նպաստելու են երկկողմ և բազմակողմ ձեռնաչափերով Հայաստանի Հանրապետության միջազգային համագործակցության օրակարգերին»,-նշում է Արթուր Մարտիրոսյանը և կարելուում, որ փաստաթղթի մշակման գործընթացում անհրաժեշտ է շեշտադրել նաև միջպետական օրակարգերը՝ ինչքանով են դրանք կարելու մեր ազգային շահի ներկայացման ու պահպանման, երիտասարդների զարգացման, նրանց ներուժի բացահայտման և իրացման, մարդկային կապիտալի զարգացման տեսանկյունից:

Հանդիպման ընթացքում ռազմավարության մշակման ժամանակացույցը և մոտեցումները ներկայացրել է ԿԳՄՍ երիտասարդական քաղաքականության, լրացուցիչ և շարունակական կրթության վարչության պետի պարտականությունները կատարող Արմենուհի Պետրոսյանը, իսկ նախագծի վերաբերյալ առաջարկությունները՝ ԵՍ փորձագետ Արսեն Սիմոնյանը:

Արմենուհի Պետրոսյանի խոսքով՝ ռազմավարության մշակման համար որդեգրվել են մի շարք առանցքային մոտեցումներ: Նախ, որ ռազմավարության նպատակները և գործողությունները պետք է հիմնված լինեն երիտասարդների իրավունքների և կարիքների վրա: «Երիտասարդության ոլորտի յուրաքանչյուր տարր անհրաժեշտ է նախագծել և ներդրել մասնակցային գործընթացների միջոցով: Այդ իմաստով կարելու է երիտասարդների և քաղաքականություն մշակողների միջև կառուցողական երկխոսության հաստատումը: Բացի այդ՝ երիտասարդական ոլորտի պետական ծրագրերն ազդեցության գնահատման, վերանայման և ինստիտուցիոնալիզացման կարիք ունեն: Անհրաժեշտ է ապահովել նաև բոլոր ծրագրերի կայունության և տարածման մեխանիզմները, և մեկնազանյա ու ցածր արդյունավետություն ունեցող ծրագրերը փոխարինել կայուն և երկարատև արդյունքներ նախանշող ծրագրերով»,-ասում է Արմենուհի Պետրոսյանը և ընդգծում, որ ռազմավարության շրջանակում կարելու է քարտեզագրել և ներդրել երիտասարդության ոլորտի հասարակական ու միջազգային կազմակերպությունների հետ աշխատելու փորձը: Նրա խոսքով՝ վերջիններս ունեն զգալի ներուժ և իրականացնում են լայնածավալ երիտասարդական ծրագրեր, որոնք իրենց մասշտաբներով համադրելի են պետական երիտասարդական ծրագրերին: Արմենուհի Պետրոսյանն անհրաժեշտություն է տեսնում համակարգել ոլորտի կառույցների աշխատանքը՝

ապահովելով համագործակցություն և կրկնություններից խուսափում: «Ռազմավարությունը պետք է նպատակաուղղված լինի երիտասարդական ոլորտի հանրային և մասնավոր հատվածների դերակատարների գործընկերության խթանմանը և արդյունքների ինստիտուցիոնալիզացմանը, ինչպես նաև տարածի երիտասարդների հետ աշխատանքի լավագույն փորձը այլ ոլորտներում և խթանի միջոլորտային համագործակցությունը»,- վստահեցնում է մեր զրուցակիցը:

Այնուհետև նախագիծը քննարկվել է փոքր խմբերով, և ներկայացվել են դրա արդյունքները:

Հավելենք, որ ռազմավարությամբ նպատակ է դրվել աջակցել երիտասարդներին՝ իրացնել իրենց իրավունքները և պարտականությունները, ինչպես նաև ապահովել նրանց տնտեսական մասնակցությանը նպաստող միջավայր, մասնավորապես, խթանել աշխատաշուկայում երիտասարդների մասնակցությունը զբաղվածության միջոցով և աջակցել նրանց ձեռնարկատիրական կարողությունների զարգացմանն ու նախաձեռնություններին: Նախագծով ամրագրվել է նաև, որ անհրաժեշտ է ապահովել երիտասարդների սոցիալական ներառումը և մասնակցությունը մշակութային, գիտական ոլորտներում, տարածել առողջ ապրելակերպի մշակույթը, զարգացնել երիտասարդների կամավորության և ոչ ֆորմալ կրթության համակարգը:

Հեղինակ՝ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Արմատական փոփոխություն ընդունելության կարգում

սկիզբը՝ էջ 1

Գործող կարգով սահմանված է, որ դիմորդներն ընդունելության դիմում-հայտը և փաստաթղթերը հանձնում են այն բուհում, որի մասնագիտությունն ընդունելության դիմում-հայտում հայտագրել են առաջինը: Նախագծով ամրագրվում է հայտագրման, փաստաթղթերի ներկայացման առցանց եղանակը՝ ընդունելության քննությունները կազմակերպող և անցկացնող ԳՆԱՀատման և թեստավորման կենտրոնի կայքի միջոցով: Այս կարգավորումը հնարավորություն է տալիս ավելի արդյունավետ և կանոնակարգված դարձնել գործընթացը:

Գործող կարգով դիմորդները դիմում-հայտում հայտագրում են մինչև 2 անվճար և մինչև 8 վճարովի մասնագիտություն: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ 5-րդ, 6-րդ տեղերում հայտագրված մասնագիտություններով բուհ ընդունվում են շատ քիչ դիմորդներ, իսկ 7-րդ տեղից հետո հայտագրված մասնագիտություններով ընդունելություն չկան և է գրեթե բացառիկ դեպքերում: Բացի դրանից՝ 8 մասնագիտություն հայտագրելը նվազեցնում է մասնագիտական կողմնորոշմամբ բուհ ընդունվելու հնարավորությունը, քանի որ դիմորդները, հաճախ նախընտրած մասնագիտությունից բացի, հայտագրում են այնպիսի մասնագիտություններ, որոնք պարզապես ունեն նույն մրցութային քննությունները: Արդ-

յունքում՝ բազմաթիվ դիմորդներ, դուրս մնալով նախընտրած մասնագիտության մրցույթից, ընդունվում են այլ մասնագիտություններով:

Նախագծով սահմանվում է, որ բուհերի ընդունելության մրցույթն անցկացվում է հիմնական և լրացուցիչ փուլերով: Հիմնական փուլի մրցույթն անցկացվում է բացառապես մեկ մասնագիտության (անվճար և վճարովի) հայտագրմամբ: Դիմորդն ընդունելության դիմում-հայտում լրացնում է բուհերի բակալավրի ու անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրերով առկա ուսուցման մասնագիտությունների և ընդունելության քննությունների՝ ցանկով նախատեսված մեկ բուհի և մեկ մասնագիտության անվանումը, տվյալ մասնագիտությամբ սովորելու համար սահմանված ընդունելության քննությունները: Հիմնական փուլի մրցույթի արդյունքները հաստատվելուց հետո, բուհերում թափուր տեղերի առկայության դեպքում, ընդունելության քննություններից դրական միավորներ ստացած, սակայն մրցույթից դուրս մնացած դիմորդները հուլիսի 19-26-ը կարող են մասնակցել լրացուցիչ՝ թափուր տեղերի մրցույթին՝ առցանց եղանակով լրացնելով դիմում-հայտ: Լրացուցիչ փուլի մրցույթն անցկացվում է մեկ կամ ավելի բուհերի մինչև վեց մասնագիտության հայտագրմամբ, թեթ տվյալ մասնագիտությունների առարկաներից դիմորդն ունի դրական գնահատականներ, և այդ

մասնագիտություններում (անվճար և վճարովի) առկա են թափուր տեղեր: Այսպիսով՝ հայտագրման այս եղանակը հնարավորություն է տալիս մասնագիտական հստակ կողմնորոշում ունեցող դիմորդներին ընդունվել բուհ՝ իրենց նախընտրած մասնագիտությամբ:

Մասնագիտության հայտագրումն անցկացվում է երկու փուլով՝ առաջին և երկրորդ: Առաջին փուլն ընդգրկում է ապրիլի 15-ից մինչև մայիսի 10-ն ընկած ժամանակահատվածում ՀՀ հանրակրթական, նախնական կամ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները տվյալ ուսումնական տարում ավարտող և նախորդ տարիների շրջանավարտ դիմորդների կողմից նախընտրած մասնագիտության համար սահմանված քննական առարկաների առցանց հայտագրումը, իսկ երկրորդ փուլը՝ հունիսի 26-ից մինչև հուլիսի 1-ն ընկած ժամանակահատվածում ՀՀ երկրադաշտային և օտարերկրացիների, օտարերկրյա պետությունների ուսումնական հաստատությունները տվյալ ուսումնական տարում ավարտած ՀՀ քաղաքացիների, առաջին փուլում ընդունելության դիմում-հայտ չներկայացրած ՀՀ քաղաքացիների, զորացրված կամ տվյալ տարվա մինչև հուլիսի 31-ը զորացրվող դիմորդների կողմից տվյալ մասնագիտության համար սահմանված քննական առարկաների առցանց հայտագրումը:

Նախագծով հստակեցվել են նաև ՀՀ

պետական բյուջեի միջոցների հաշվին մրցույթից դուրս ընդունվելու արտոնություններ ունեցող դիմորդների խմբերը, ներկայացվող պահանջները և դեպքերը: Սահմանվել է արտոնություն մարտական հերթապահություն իրականացնող զորամասերում պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայություն անցած և զորացրված դիմորդների համար, այն է՝ զորացրվելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, ընդունելության քննությունները դրական միավորներով հանձնելու դեպքում, ընդհանուր մրցույթից դուրս (առանձին մրցույթով) անվճար ուսուցմամբ ընդունվելու հնարավորություն՝ ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած տեղերի: Տվյալ մասնագիտության գծով բանակից զորացրվածների համար անվճար տեղեր հատկացված չլինելու դեպքում զորացրված դիմորդն անվճար ուսուցման մրցույթին մասնակցում է ընդհանուր հիմունքներով, իսկ վճարովի ուսուցման համակարգ ընդունվում է մրցույթից դուրս:

2012 թվականից առ այսօր ՀՀ պետական և ոչ պետական բուհերի ընդունելության գործընթացը կարգավորվել է Կառավարության՝ 2012 թվականի ապրիլի 26-ի N 597-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով՝ բացառությամբ 2020-2021 ուսումնական տարվա ընդունելության՝ պայմանավորված նոր կորոնավիրուսի կանխարգելման համար հայտարարված արտակարգ դրությամբ:

«Պարադիզմ» կրթական հիմնադրամ

«Գիրք պատմության ուսուցման. ինչո՞ւ, ինչպե՞ս»

«Պարադիզմ» կրթական հիմնադրամը «Գալուստ ԿիլայեՆկեան» Հիմնարկության աջակցությամբ մշակել է և հրատարակել է պատմական ակտիվ մտածողության հմտություններ զարգացնելուն ուղղված «Գիրք պատմության ուսուցման. ինչո՞ւ, ինչպե՞ս» գիրքը:

Գիրքը հայաստանյան կրթական միջավայրին է ներկայացնում ավելի քան չորս տասնամյակ փորձարկված պատմության վերլուծական-մեկնաբանողական ուսուցման տեսություն և դրանից բխող շուրջ 60 ուսումնական ռազմավարություններ:

«Ինչո՞ւ, ինչպե՞ս» բավականին հարուստ գործիքակազմ է առաջարկում, սովորեցնում է, թե ինչպես կարելի է քարտեզն օգտագործել՝ ժամանակը վերլուծելու համար: Կա ռազմավարություն,

որն առաջարկում է փոփոխություններն ուսումնասիրել անձերի միջոցով, ինչը շատ ավելի շոշափելի է դարձնում պատմության ուսումնասիրությունը: Բազմաբնույթ է նաեւ գրքում ներառված մաթեմատիկական գործիքակազմը: Օրինակ՝ Վեննի դիագրամների օգտագործումը թույլ է տալիս համադրել տարբեր տեսանկյուններ, ստանալ տարբերություններ և նմանություններ: Բավականին շատ են աղբյուրների հետ աշխատանք պահանջող ռազմավարությունները: Սովորողները կկարողանան դասագրքում նկարագրվածից բացի աշխատել առաջնային՝ պատմիչի աղբյուրի կամ, օրինակ, հնագիտական պեղման արդյունքների հետ: Կարելի է պատմությունն ուսումնասիրել ցույցերի պատասխանների միջոցով. վերցնել որեւէ ժամանակահատված, վեր-

լուծել ցույցերի պատասխանները և տեսնել, թե ինչպես են դրանք փոխվում: Գիրքը կօգնի, որ երեխան մտավոր աշխատանք կատարի, և ոչ թե ուղղակի անգիր անի:

Գիրքը կազմվել է հայաստանյան դպրոցներում պատմության դասավանդման խնդիրները վերհանելու արդյունքում: Ռազմավարություններն ու օրինակներն այնպես են մշակվել, որ դրանք կատարելու համար ուղղորդման, օգնության կարիք չլինի: Միեւնույն գործողությունը կարելի է զարգացնել ու դարձնել երկարաժամկետ նախագիծ կամ ընդամենը մեկ դասի նյութ:

Հիմնադրամը նպատակ ունի փոխել պատմության ուսումնասիրության միջավայրը, պատմությունը բերել մեկնաբանության, վերլուծության դաշտ: Մոտ 300 էջանոց գրքի հրատարակությունն առաջին քայլն է: 2000 տպաքանակի զգալի մասն Արցախի և Հայաստանի դպրոցների պատմության ուսուցիչներին է փոխանցվելու:

«Այբ» հիմնադրամ

Ուսանող քիմիկոսների 2-րդ մրցաշարում հաղթեց ԵՊԲՀ-ի թիմը

Կայացավ Ուսանող քիմիկոսների 2-րդ մրցաշարը: Քիմիական գիտելիքների թեժ ու լարված պայքարում հաղթողի կոչումը նվաճեց Երեւանի պետական բժշկական համալսարանը ներկայացնող «Օլիմպուս» թիմը: Մրցաշարին մասնակցում էին հայաստանյան բուհերը ներկայացնող թիմեր, որոնք ցանկանում էին զարգացնել վերլուծելու, բանավիճելու և քիմիական հարցերի շուրջ պատասխաններ փնտրելու իրենց կարողությունները: Մրցաշարն անցավ հիբրիդային ձևաչափով, դիմամիկ և ակտիվ մթնոլորտում՝ գիտականության հիմքով և ուսանողների ստեղծագործ մոտեցմամբ:

հարակից ոլորտներում: Ուսանողական մրցաշարը «Այբ» հիմնադրամի կողմից արդեն 11 տարի հաջողությամբ անցկացվող Պատանի քիմիկոսների մրցաշարի տրամաբանական շարունակությունն է և նպատակ ունի ամրապնդելու կապն

ինչպես գիտության, այնպես էլ մեր երկրի տնտեսության մի շարք ոլորտների հետ: «Այբ»-ի քիմիական մրցաշարը բավականին մեծ հաջողություն է գրանցել դպրոցական և հիմնականում ուսանողական շրջանակներում: Ցավոք, քիմիան

այն ոլորտներից է, որը մեր երկրում ոչ բարձր վիճակում է և կարիք ունի բարեփոխումների ու նորարարությունների, և այստեղ լուրջ անելիք ունեն ոչ միայն ավագ սերնդի ներկայացուցիչները, այլև կրտսեր սերնդի մասնագետները՝ մենք»,- նշեց ԵՊԲՀ 2-րդ կուրսի ուսանող, հաղթող «Օլիմպուս» թիմից Մովսես Աղեկյանը:

«Մեզ համար, որպես կրթության ոլորտում ակտիվ գործունեություն ծավալող կազմակերպության, շատ կարևոր է մեծացնել քիմիական այս համայնքը և ներգրավել քիմիայի ոլորտի ավելի շատ ներկայացուցիչների, միաժամանակ ճանապարհ բացելով երիտասարդների համար: Վստահ ենք՝ դա իր հետ բերելու է ոլորտի ակտիվացում և քիմիա առարկայի նկատմամբ հետաքրքրության մեծացում»,- նշեց «Այբ» հիմնադրամի մրցույթների բաժնի ղեկավար Տաթևիկ Աղամյանը:

Ագրարային համալսարան

Կգործի անասնաբուժական կրթագիտական կենտրոն

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանում «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագրի շրջանակում կհիմնվի «Անասնաբուժական կրթագիտական գերազանցության կենտրոն», որը կնպաստի բարձրագույն անասնաբուժական կրթության արդյունավետության և որակի բարձրացմանը, դրանում նորարարական տարրերի և նոր մեթոդի՝ բիոթեխնոլոգիական կրթության ներդրմանը:

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության և «Կրթական ծրագրերի կենտրոն» ԾԻԳ-ի ներկայացուցիչներն այցելել են բուհ՝ Հայաստանի բարձրագույն կրթության «Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի» դրամաշնորհային ընթացիկ ծրագրի մշտադիտարկման նպատակով: Նրանք շրջել են ծրագրի շրջանակում ստեղծվելիք կլինիկայի, ուսումնական լսարանների և սինուլյացիոն բաժնի համար առանձնացված համապատաս-

խան տարածքներում: Անասնաբույժների գործնական հմտությունների զարգացմանն ու կատարելագործմանն ուղղված կենտրոնի սրահներն արդեն համալրված են համապատասխան կահույքով, մուլյաժների որոշակի խմբաքանակով, ինչպես նաև համակարգչային տեխնիկայով: Ընթացքում է լաբորատոր սարքավորումների և մուլյաժների հաջորդ խմբաքանակի ձեռքբերման գործընթացը:

ՀԱԱՀ-ի դրամաշնորհային ծրագրի ղեկավար Սոնա Ծառուկյանի խոսքով՝ անասնաբուժությունը Հայաստանի գյուղատնտեսության զարգացման գերակա ուղղություններից է, որի համար անհրաժեշտ կարգերի պատրաստումն իրականացնում է միայն Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը: «Ստեղծելով նմանատիպ գերազանցության կենտրոն՝ հնարավորություն կստեղծվի պատրաստել մրցունակ կարգեր, իրականաց-

նել գիտական ծրագրեր, ինչպես նաև կրթական ծառայություններ մատուցել ֆերմերներին և գործող անասնաբույժներին»,- նշել է ծրագրի ղեկավարը:

«Աջակցություն Հայաստանի բարձրագույն կրթության Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի զարգացմանը» բաղադրիչի ղեկավար Լիանա Մամյանը նշել է, որ, համավարակով և պատերազմական իրավիճակով պայմանավորված, բուհի ծրագրերից բխող գործողությունները և գնումների գործընթացները որոշակիորեն հետ են մնացել ժամանակացույցով սահմանված ժամկետներից: Նրա խոսքով՝ բուհը պետք է արդյունավետ և հետևողական քայլեր ձեռնարկի՝ պայմանագրով սահմանված բոլոր գործողությունները պատշաճ ժամկետներում իրականացնելու և ծրագրով ամրագրված ցուցանիշներին հասնելու համար:

Կենտրոնի հնարավորություններն ուսումնական գործընթացում լավագույնս կիրառելու նպատակով դրամաշնորհային ծրագրի այս փուլում ստեղծվել է նաև համապատասխան կրթական բովանդակություն: ՀԱԱՀ-ի դրամաշնորհային ծրագրի ղեկավար Ս.Ծառուկյանի խոսքով՝ բուհն իրականացնում է աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան, ինչպես նաև նորաստեղծ կենտրոնի հետ առնչվող մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի վերանայում: Մշակման փուլում են կենտրոնի կառուցվածքի, գործունեության և անվտանգության նորմերի վերաբերյալ նորմատիվաիրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև արտահամալսարանական շահակիցների համար կարճաժամկետ դասընթացների և որակավորման բարձրացման համար նախատեսված կրթական մոդուլները:

Հորդորակներ Լեզվի կոմիտեի

Թվականները ճիշտ գործածելու մասին

Բանավոր եւ գրավոր խոսքում հաճախ նկատվում են սխալներ, որոնք առնչվում են թվականների գործածությանը: Անդրադառնանք դրանցից ամենատարածվածներին:

• Առաջին թվականը հաճախ արտասանում են առանց «ն»-ի «առաջի», երկրորդը՝ «եկրորդ» եւ աղավաղում բառերի հնչյունական ճիշտ պատկերը:

• Շատերն առանց «ը» կամ «ն» վերջնահնչյունի են արտասանում տասը / տասն թվականը եւ սխալ կազմում տասերկու, տասհինգ եւ այլն: Սրանց ճիշտ ձեւերը «ն»-ով են՝ տասներկու, տասնհինգ, տասնյոթ եւ այլն:

Ի դեպ, եթե այս թվականին հաջորդում է բաղաձայնով սկսվող բառ, ապա գրվում է «ը», օրինակ՝ տասը տարի, իսկ եթե հաջորդում է ձայնավորով սկսվող բառ՝ «ն», օրինակ՝ տասն անգամ: Նույնը է նաեւ ինը / ինն-ի դեպքում՝ ինը տարեկան եւ ինն աթոռ (ճիշտ է համարվում նաեւ ինը աթոռ-ը):

• Ինը / ինն թվականը երբեմն գրում են իննը, որը սխալ է: Իննսուն թվականը, բնականաբար, գրվում է երկու «ն»-ով, ըստ

այդն էլ՝ իննսուները (կամ իննսուներեք):

• Երբեմն էլ բառավերջի «ն» թվականներում անհարկի է գործածվում: Լսում ենք՝ վեցը գիրք, ութը ճիգ, չորսը տարի եւ այլն: Այնինչ ճիշտ ձեւերն առանց «ը»-ի են՝ վեց գիրք, ութ հոգի, չորս տարի:

• Երբ «ն» հաջորդում է բաղաձայնի, կանոնի համաձայն արտասանվում է /ե/, հետեւաբար երկու եւերեք միավորներով կազմված տասնավորները ճիշտ է արտասանել «ն»-ով՝ քսան[ե]րեք, հիսուն[ե]րեք, տասն[ե]րկու եւ այլն:

• Ունենալով շփոթում են յոթանասուն եւ ութսուն թվականները եւ սխալ ասում ու գրում՝ յոթսուն, ութանասուն: Թվականակերտ «սուն» բաղադրիչը նշանակում է «տասը»: 70-ի դեպքում յոթանգրաբարյան հոլովածուին ավելանում է ա հոդակապը, ապա՝ սուն բաղադրիչը, 80-ի դեպքում՝ ութսուն, ըստ այդմ՝ ճիշտ տարբերակներն են՝ յոթանասուն եւ ութսուն:

• Հիսուն եւ վաթսուն թվականների կազմությունն այսպիսին է. հի (5) եւ վաթ (6) արմատներին ավելանում է սուն բաղադրիչը, ուստի հիցուն եւ վացուն

ձեւերն արտասանական «վաթներ» են:

• Ուղղախոսական խնդիրներ կան այլ թվականների հետ եւս: Այսպես՝ երեսունը՝ հաճախ ասում են «եռեսուն», թեպետ արմատը երեք(ք)-ն է (իսկ եռ արմատի տարբերակով ունենք եռանայակ, եռոտանի եւ այլն):

100-ն էլ գրվում եւ արտասանվում է հարյուր, յ-ով (այստեղից՝ հարյուրամյա, հարյուրավոր):

0-ն արտասանվում է զրո, ոչ թե զերո (այստեղից էլ՝ զրոյացնել, զրոյական):

• Փոխառությունների դեպքում եւս առաջնորդվում ենք հայերենի ուղղագրության կանոններով: Ուստի միլիոն եւ միլիարդ բառերը գրվում են ոչ թե կրկնակ բաղաձայնով, այլ մեկ չ-ով:

• Հաշվում ենք այսպես՝ մեկ, երկու, երեք... Երկու թվականին ս է ավելանում, երբ այն հոդ կամ հոլովական վերջավորություններ է ստանում՝ երկուսը, երկուսի, երկուսին, երկուսից, երկուսով:

• Հայտնի է, որ հայերեն տառերն ունեն նաեւ թվային արժեք: Այդ արժեքով գործածված տառը պետք է արտաբերել

թվային արժեքին համապատասխան: Օրինակ՝ Աշոտ Բ, Վազգեն Ա անունները պետք է ասել՝ Աշոտ երկրորդ, Վազգեն Առաջին: Ի դեպ, գրության ժամանակ թվական բաղադրիչը՝ որպես անվան բաղադրիչ, գրվում է մեծատառ:

• Հռոմեական թվանշանները դասական թվականներ են, այսինքն՝ IV, VIII, XI նշանակում են չորրորդ, ութերորդ, տասնմեկերորդ, եւ որ դասնիկն ավելացնելն ուղղակի սխալ է (սխալ է, օրինակ, VI-րդ, քանի որ լինում է վեցերորդ-րդ): Իսկ հռոմեական I-ի դեպքում՝ սխալ է I-ին գրելը (ինչպես նաեւ՝ 1-րդ): Ճիշտը սա է՝ 1-ին դասարան (կամ I դասարան):

• Թվարկման ժամանակ հայերեն տառերը դասական թվականի արժեք են ստանում: Այսպես՝ ա, բ., ե/դառնում են առաջին, երկրորդ, հինգերորդ եւ այլն: Այդպես էլ՝ 1., 2) – առաջին, երկրորդ եւ այլն:

Ամփոփելով հորդորում ենք. հաշվի առնել վերոնշյալ դիտարկումները եւ թվականներ գործածելիս խուսափել սխալներից:

Հայերեն ընդունելի համարժեքներ ունեցող օտար բառերից խուսափելու մասին

Պատերազմական շրջանում բոլորիս մտքերն ու գործողություններն ուղղված են առաջնագիծ: Այս ընթացքում կարելու են նաեւ ճիշտ արտահայտած միտքը, ընտրված բառերի տեղին գործածությունը: Հատկապես պաշտոնական եւ հրապարակային խոսքը մեծ ուժ ունի, եւ անհրաժեշտ է, որ այն լիովին հասկանալի լինի հայ հանրությանը: Հետեւաբար, հորդորում ենք այս իրավիճակում եւս խուսափել օտար բառեր գործածելուց, նախապատվությունը տալ միայն հայերեն բառային միավորներին:

Ներկայացնում ենք օտար բառերի հայերեն համարժեքների ցանկ:

- 1. ազենտ – գործակալ
2. ադապտացիա – հարմարում
3. այլանա – դաշինք, միություն
4. բատալիոն – գումարտակ
5. բինոն – երկանդամ
6. բլոկադա – շրջափակում, պաշարում
7. բուքսիր – 1. քարշակ, 2. քարշանավ
8. դեզերտիր – դասալիք
9. դեզինֆորմացիա – ապատեղեկատվություն
10. դեկլարացիա – 1. հռչակագիր, 2. հայտարարագիր, 3. հայտարարություն
11. դեմոգրաֆիկ – ժողովրդագրական
12. դեֆեկտ – թերություն, արատ, պակասություն

- 13. դիկցիա – առոգանություն
14. դիստանցիա – հեռավորություն, տարածություն
15. դիսֆունկցիա – խաթարում, խանգարում
16. էկզիստենցիալ – գոյութենական
17. էքսպանսիոնիզմ – ծավալապաշտություն
18. ինտիմկոտ – բնագր
19. ինտեգրացիա – համարկում, ներգրավում
20. ինտերվենցիա – 1. (ռազմ.) ներխուժում, 2. (ռազմ. եւ ֆինանս.) միջամտություն
21. լաբորատորիա – 1. աշխատանոց,

- 2. փորձարան
22. մերկանտիլ – 1. շահամոլ, չարչի, 2. շահամոլական, շահախնդրական
23. նարատիվ – պատում
24. պլենար – լիագումար (նիստ), լիակազմ
25. պրովոկացիա – սադրանք
26. ռեպրեսիա – ճնշում, բռնաճնշում, հալածանք
27. ստերիլ – մանրէազերծ, մանրէազերծված
28. տեռորիստ – սիսեռիստ
29. ցիկլ – 1. շրջափուլ, պարբերաշրջան, 2. շարք, 3. շրջապտույտ
30. օկուպանտ – զավթիչ, նվաճող

* * *

Ուրիշ մշակույթների ու ժողովուրդների հետ շփումները, հաղորդակցությունը նպաստում են մեր լեզու օտար բառերի թափանցմանը, որ բնական ընթացք է: Սակայն բոլորովին ընդունելի չէ օտարաբանությունների անհարկի կիրառումը, երբ դրանց համարժեքները կան ու գործածելի են հայերեն գրավոր եւ բանավոր խոսքում:

Ներկայացնում ենք օտար բառերի եւ դրանց հայերեն համարժեքների հերթական ցանկը: Հորդորում ենք նախապատ-

- վությունը տալ հայերեն բառերին:
1. անոմալիա – շեղում, անկանոնություն
2. ավանտյուրա – 1. արկածախնդրություն, 2. բախտախնդրություն
3. արգումենտացիա – փաստարկում
4. բանալ – տափակ, անհամ
5. բյուլետեն – 1. հիվանդաթերթիկ (անաշխատունակության թերթիկ), 2. քվեաթերթիկ, 3. տեղեկագիր, տեղեկագրքույկ
6. գուրման – նրբաքիմք, համադամասեր

- 7. դելիկատես – նրբախորտիկ
8. դեմարկացիա – սահմանագծում
9. դելիմիտացիա – սահմանազատում
10. էլեկտորատ – ընտրազանգված
11. ինֆանտիլ – մանկամիտ, տիաս, թերզարգացած
12. իրոնիա – հեգնանք
13. լեվլ – մակարդակ, աստիճան
14. կոնցեպտ – հասկացություն
15. կոնֆիսկացիա – բռնագրավում, առգրավում
16. նագիա – մոգություն

- 17. մատրիարխատ – մայրիշխանություն
18. պատրիարխատ – հայրիշխանություն
19. պրեստիժ – 1. հարգ, 2. հեղինակություն
20. ռեզուլյար – կանոնավոր, կարգավորված, համաչափ
21. ռետրոսպեկտիվ – հետահայաց
22. ռեցիդիվիստ – կրկնահանցագործ
23. սկրեպ – ամրակ
24. օկուպացիա – զավթում, գրավում
25. ֆրեսկա – որմնանկար

Հովհաննես Թումանյանը մշակույթի մասին

սկիզբը՝ նախորդ համարում

* * *

...վարդուց բուրբիս համար ճշմարտություն է դառել, թե ինչ ահագին չափերով ազդում է շրջապատող կյանքը առհասարակ գրականության վրա: Որքան շրջապատը լայն է ու ընդարձակ, բազմակողմանի ու բազմաբովանդակ, այնքան մեծ է գրողը եւ նրա շրջահայացը, նույնքան մեծ ու հարուստ է նաեւ գրականությունը:

Ժողովուրդներն ունենում են հազար ու մի դարոջ-ցավ, այրող-մաշող խնդիրներ, սակայն կան խնդիրներ, որոնք համաժողովրդական են եւ որոնք իրենց հաստատուն կնիքը դնում են գրականության վրա:

* * *

...ծեր սրտալի վերաբերմունքը, ձեր սերն ու խրախուսանքը առանձին արժեք ունեն գրողների ընկերության մեջ: Սրտալի խոսքն ու անկեղծ ոգեւորությունը սիրտ կտան մեզ ու ոգեւորություն, իսկ սիրտն ու ոգեւորությունը որ լինեն, էլ մեզ բան չի պակասիլ: Նրանք են տալիս կյանքում ամեն բան, նրանք են տալիս եւ հանձարեղ գրական գործեր ու ստեղծագործություններ: Խորհմաստ կերպով Նիցշեն ասում է. գնահատել, կնշանակի ստեղծել: Եվ այսօր դուք, որ եկել եք գնահատելու հայոց գրականությունը, եկել եք ստեղծելու, այսօր դուք ստեղծողներ եք: Եվ այսպիսով միայն կատեղծեք ու կունենաք մեր գրականությունից ավելի լավ գրականություն ու մեզագինից ավելի լավ գրողներ: Դուք պետք է իմանաք, որ մեզանում հայ գրողը միշտ իրեն մենակ է զգացել ու լքված, այլևս շատ ու շատ անգամ ենթարկված հալածանքի ու նեղության, որ դուք իմացել եք միայն սուր դեպքերի ժամանակ: Նրա թիկունքին կանգնած չի եղել իր հարազատ ժողովուրդը: Սակայն սրանով չեն մեղադրում մեր ժողովուրդին, որ նոր-նոր է ազատվում խավարի դարավոր կապանքից, որ նույնպես ենթարկված է եղել միշտ հազար ու մի նեղության, եւ թվով էլ մեծ չի: Բայց փոքր ժողովուրդներն էլ, երբ գիտակցության են գալիս, երբ նրանց մեջ խաղում է կենդանության շունչը, կարողանում են առաջ բերել մեծ գրականություններ: Օրինակ առեք Դին Դունաստանը իր Աթենքով, մի՞թե թվով մեծ էր նա, մի՞թե մեծ էր Շեքսպիրի Անգլիան, մի՞թե մեծ են այսօր Շվեյցարիան ու Նորվեգիան, մի՞թե մեծ են Դանիան, Բելգիան կամ Դոլանդիան, որ տալիս են մեծ գեղարվեստագետներ ու գրողներ:

Այո, թվով մեծը էլ ենք փոքր նրանց նման: Բայց թվական մեծությունը գուցե անհրաժեշտ է մեծ պատերազմներով ազդեր ու աշխարհքներ կործանելու համար, իսկ գրականության ու գիտության մեջ, որ նույնպես մի մեծ պատերազմ է, պատերազմ լույսի ու խավարի, այստեղ խնդիրը վճռում է ժողովրդի բարոյական մեծությունը: Շուտով կենդանության շունչն ավելի ու ավելի զվարթ կխաղա եւ մեր կյանքում, ու մեծ է մեր հավատը հայ ժողովրդի կուլտուրական ուժի ու նրա պայծառ ապագայի վրա...

* * *

...գրականության ամենամասնաշառ ու անողորք քննադատն ու գնահատողը ժամանակն է: Ժամանակի ընթացքում շատ-շատերը կորցնում են իրենց հմայքն ու հռչակը, ոմանք էլ ընդհակառակը, եւ ամեն միևր վերջիվերջո գրական մեծությունների համաստեղության մեջ գտնում է իր տեղը՝ որը համեստ, որն ավելի պայծառ փայլում:

...Իսկ գրականությունը զարգացնելու ուժեղ միջոցներից մինը անողորք ու անաչառ քննադատությունն է, որին, ժամանակի ընթացքում... կենթարկվի մեր ամբողջ գրականությունը:

* * *

Գրական-գեղարվեստական ստեղծագործությունը կենդանի գործ է, եւ իբրեւ կենդանի գործ ամենահ է: Նրա հետ եւ նրա մեջ ան-

մահ է եւ ինքը – ստեղծագործողը:

Բայց, դժբախտաբար, մեծ մասամբ եւ պես չի լինում գրական աշխարհում: Գրողների մեծագույնի մասը, գրեթե միշտ իրանցից անկախ պատճառներով, չեն կարողանում իրանց դրսևորել կենդանի շնչով, գեղեցիկ պատկերներով ու գեղարվեստական ձևերով օժտված գործերի մեջ, որ նրանց հետ էլ մնան ու ապրեն անմահ:

...գեղարվեստական գործի մեջ, որքան կարելի է, պետք է ընտիրը, լավը տալ, քանակը կախված կլինի արդեն դրանից: Նա առանձին նշանակություն չպետք է ունենա:

* * *

Չէ՞ որ ամեն մի գրող ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ՝ իրենից առաջ եղածների ազդեցությունների համագումար՝ մեկից շատ, մյուսից քիչ, որ ընդունում, հալում է իր ոգեւորության հնոցի մեջ ու ծուլում, ձեւակերպում իր ճաշակով:

...Բայց ո՞րքան, որքան մեծ բան է, եթե գրողը կարողանա ճանապարհորդել, ուսումնասիրել իր ժողովուրդն, ուսումնասիրել նրա ավանդությունները, լեզուն, աղաթները: Սաստիկ զգում եմ այս կարիքը ամեն անգամ, երբ լինում եմ ժողովրդի մեջ – ծով է, ծով:

...Աշխարհում եթե մի քանի լավ բաներ կան – մեկն անշուշտ ճանապարհորդությունն է: Ծանապարհորդելով մարդու եւ աչքն է բացվում եւ սիրտը: Իզուր չեն ասել, թե շատ կարողացող չի իմանալ, շատ ման եկողը կիմանա: Մանավանդ գրողի համար...

* * *

...մի ժողովուրդ, որ ուզում է գրականություն ունենա, պետք է իսկական գրողներ ունենա, գրականությանը նվիրված մարդիկ ունենա ու նրանց կարողանա պահել իրենց գործի վրա:

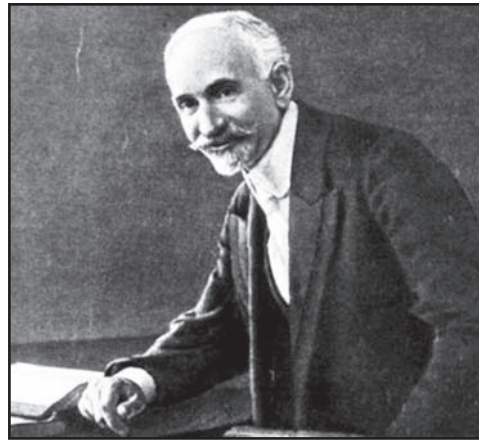
Մեզմից ոմանք կարծում են, թե գրողների գրվածքները տպագրելով ու վաճառելով, տարածելով կարելի է եղ նպատակին հասնել:

Միավում են: Դա ցավին կօգնի միայն մասամբ: Եվ ավելի շատ կնպաստի շատ գրելու գործին, բայց գրականությունը քանակով չի գրականություն, այլ որակով, եւ գրողը նրանով չի նշանավոր, թե ինչքան է գրում, այլ թե ինչ բան է գրում: Լավագույն գրողներից շատերի գրական գործերը, եթե հավաքեք թեկուզ իր գործունեության վերջին շրջանում եւ տպագրեք ու վաճառեք, դարձյալ նրանց համար ապրուստ չեն դառնալ, մանավանդ փոքրիկ ժողովուրդների մեջ՝ են գրական գործերը, որ ապագայում շատերի համար են ապրուստ դառնալու եւ իրենց ազգերի համար էլ հոգեւորական կյանք ու հարստություն: Եվ իմաստուն ու հասուն ազգերը, իրենց ունեցած տաղանդների վրա ինչքան էլ առատ-առատ ծախսեն, լավ են իմանում, որ, այսուամենայնիվ, շատ էժան գնով շատ թանկ բան են ձեռք բերում:

* * *

Տպագրական խոսքը դարձել է մի ահագին չարիք, ապականում է ուղեղներն ու զգացմունքները, կամ, ավելի ծիշտ, ապականված ուղեղներն ու զգացմունքները խոսում են տպագրական խոսքի միջոցով:

Մարդկանց ջղերը երկար չեն կարողանում դիմանալ: Մեկ, երկու, տասը, քսան, հարյուր, հազար... այլևս չի կարելի տանել: Ավագակը կողոպտում է մարդկանց ունեցած գույքն ու մարմինը կեղեքում եւ բողբ է հարուցանում, վատաբարո լողում է] գրողը բռնաբարում է մարդկանց զգացմունքներն ու հոգին կեղեքում, այս էլ լրողը կհարուցանի պետք է բողբ հարուցանի: Եթե մեկը չարիք է, մյուսն ավելի մեծ է նրանից: Գրականությունը, տպագրական խոսքը մի անհատի, մի ժողովրդի, մի ազգի հոգեկան կարողությունն է, որ հանդես է հանում: Եթե այդ անհատը կամ ժողովուրդը ունի բարոյական մի կրչում, կյանքի մի վսեմ խոր-

հուրդ, յուր մեջ կրում է աստվածային տարր, նրա խոսքն էլ անշուշտ կլինի արտահայտություն մաքրության, վեհության, ճշմարտության, բանական, անկաշառ դատողությունների, անկեղծ ու վսեմ մտածմունքների եւ գեղեցիկ զգացմունքների:

* * *

Բանաստեղծությունը կյանքի արտահայտությունն է կամ ավելի լավ է ասել, ինքը կյանքն է: Այդ դեռ քիչ է. բանաստեղծության մեջ կյանքն ավելի կյանք է, քան թե իրականության մեջ: Այստեղիս ծագում է, առաջ է գալիս նոր խնդիր, որի լուծումը կլինի եւ բանաստեղծության մասին եղած խնդրի լուծումը – խնդիր, եթե կյանքն յուր մեջ պարունակում է այնքան բանաստեղծություն, որ կյանքն յուր էությանը եւ բանաստեղծությունը համահիշ են, – էլ ինչո՞ւ համար մի այլ բանաստեղծություն, եւ ի՞նչ անհրաժեշտություն կարող է ունենալ, կրել յուր մեջ գեղարվեստը կամ ի՞նչ ինքնուրույն նշանակություն:

Բանաստեղծության մեջ բովանդակությունն է պոետի աշխարհայեցողությունը...

Բանաստեղծին միայն ձեն է, թե նա ինչպես է արտահայտել – իսկ բովանդակությունը՝ նրա ժողովրդի կյանքը եւ պատմությունն է:

Բանաստեղծությունը, լի բովանդակությամբ, միշտ արծարծվում է, առաջ է գնում, իսկ անբովանդակ բանաստեղծությունը միշտ կանգնած է միեւնույն տեղը, երգում է միեւնույն բանը, միեւնույն ծայրով, սկզբից գուցե աղմուկ համի, բայց երբ նրան կընտելանան, էլ չեն կարողա, այլ միայն կգովեն՝ անպայման առանց հիմքի:

* * *

Երաժշտությունը արվեստների մեջ էն կախարդ ուժն է, որ ամենամիմ արտահայտություններով կարողանում է անմիջականորեն ու միանգամայն տիրել մարդու բովանդակ գոյությանը, նրա մարմնին ու հոգուն, եւ տիրաբար տանել, ուր որ կամենա: Եսպետով էլ նա, արվեստների մեջ ամենագագայկանն ու ամենավերացականը, միաժամանակ հանդիսանում է ամենաուժեղ արտահայտությունը ժողովուրդների ոգեկան կյանքի եւ, բարձրագույն հաճույքներ տալով հանդերձ, դառնում է բարձրագույն կրթության միջոց:

...Բանաստեղծը միայն մարմին է տալիս իր մտքերին ու զգացմունքներին եւ իր ոգեւորությունով կենդանության շունչ է շնչում նրան, որ նա ապրի մշտապես, բայց որ նա թռչի, դրա համար նրան թեւեր են հարկավոր, իսկ թեւեր առնել նա կարող է միմիայն էն կախարդական աշխարհքում, որ կոչվում է երաժշտություն: Եսպետով դուք գալիս եք հայոց բանաստեղծների կենդանի գեղարվեստական գործերը թեւավորելու, որ նրանք դառնան հզոր ու կատարյալ, կախարդական գործեր:

...Երաժշտությունը, ամենամուրբն ու ամենաուրբը, ամենաթանկ բանը, ինչ որ կա աշխարհքում ու կյանքի մեջ:

**Պատրաստեց՝ Արման ՄԱԼՈՅԱՆ
պատմական գիտությունների
թեկնածու**

... Գետին խելքը

Գրաբարը մեր լեզվի հնագույն վիճակն է, մեր մտածողության առաջին եւ հիմնական ատաղծը: **Արեւմտահայերենը** եւ **արեւելահայերենը** մեր երկու գրական լեզուներն են, որ վերջին երեք հարյուր տարիներին մեր մտածողության կաղապար - շտեմարանն են կազմում... Գունարած 70, թե ավելի **բարբառները**, որ երբեմն միմյանց անհասկանալի, բայց միշտ միմյանց եւ գրականներին հարստացնող՝ մեր հոգեւոր անսպառ գանձարանն են եղել եւ են...

Եվ բոլորը միասին՝ մեկ միասնական **հայերենը**. **Աստվածային լեզուն**, որ կար ի սկզբանե եւ է՝ **մեկընդմիջտ...** զարգացման ինչպիսի փուլում էլ որ լինի, եւ մենք ինչպիսի մակարդակով էլ որ լինենք իրեն տիրապետող... Սա՛ ինքնին: Սակայն մինչ այդ՝ մտահոգություններ: Եվ տեղին. խմորվող իրականությունից բխող:

... Մեզ բաժանել են. դեռեւս 387-ից՝ Բյուզանդիայի եւ Պարսկաստանի միջեւ՝ **Արեւմտյանի** եւ **Արեւելյանի**: 1828-ին Արեւելյանը միացավ Ռուսաստանին, Արեւմտյանը դատապարտվեց հայազրկման... Մեկ տասներորդ մասը փրկելու հույսով՝ վտանգեցինք ինը տասներորդ մասի գոյությունը: **Աստված** չներեց: **Չայրենիքը** չեն մասնատում: Տարիներ, դարեր անց փորձեցինք նորից ամբողջանալ: Չստացվեց: Որովհետեւ տարանջատման որոնք վերածվել էր ստրկախտի: Երրորդ ուժին ապավինելու հիվանդությունը խանգարեց, եւ ոչ միայն Արեւմտյանը չմիավորեցինք Արեւելյանին, այլեւ կորցրեցինք Արեւելյանի մի գալի մասը... Գետո արդեն 70 եւ ավելի տարիներ նորոգում էինք մեր հոգնած Արեւելյան մարմինը, մինչեւ որ «բացվեին դռներն հոստ»... Արցախյան ազատամարտից հետո թվում էր՝ Արեւելյանը կանգնած է հաստատուն... Սակայն... դարձյալ չկարողացանք ոչ միայն մեր հաղթանակները դարձնել շարունակական, այլեւ չպաշտպանեցինք եւ կորցրեցինք ազատագրածը... ու կրկին վերադարձանք «կտորած տաշտակի» առջեւ...

... Աշխարհասփյուռ հայերի միայն երկու տասներորդ մասն է խոսում ու մտածում **արեւմտահայերեն**: Այդ ինչպե՞ս. չէ՞ որ **Սփյուռքը եղեռնի** հետեւանք է եւ ամբողջապես կամ գոնե մեծավ մասամբ պիտի որ ունենար Արեւմտյան ծագում: Այսօր, ավաղ, Արեւելյան աղբյուրներով է նաեւ լցվում Սփյուռքի ծովը: Իսկ եղեռնից մազապուրծ Արեւմտյան խլակների երրորդ, չորրորդ սերունդն արդեն օտար կրթություն է ստանում եւ ձեռք բերում օտար մտածելակերպ... Լույս իջնի հոգուդ, **խրիմյան Չայրիկ**: Խրատներդ մոռացած՝ Թումանյանի «Աճխելք մարդու» նման ընկել ենք թղթ շերտիների տեսիլից... Մինչդեռ ամեն գործից - ծրագրից առավել ու ամեն հաղթանակից պտղաբեր՝ **ներգաղթը** կարող է լինել կամ արտագաղթի կասեցումը... Չէ՛, կասեցումը բավարար չէ, արտագաղթի հետեւանքների վերացումը: Այսինքն՝ բոլոր հայաստանցիների **վերադարձը** Չայաստան: Միայն դրանից հետո հնարավոր կլինի վերականգնել ու պահպանել արեւելահայերենի կողքին նաեւ արեւմտահայերենը ու արեւմտահային: Իսկ դրանից հետո նաեւ **Արեւմտյան Չայաստանը**:

Չայի հետին խելքը դարձնենք առաջին... Եվ մեր երազանքներն էլ կդառնան իրատեսական:

Ուսման հրավեր

Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության Ռենմինի համալսարանում սովորելու համար

Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության Ռենմինի համալսարանը (Chongyang Institute for Financial Studies at Renmin University of China) կազմակերպում է երկամյա մագիստրոսական ծրագիր (ուսումնառության լեզուն՝ անգլերեն) հետեւյալ մասնագիտություններով՝ չինական քաղաքականություն, չինական տնտեսագիտություն, չինական իրավունք եւ չինական մշակույթ:

Ծրագրին կարող են դիմել մինչեւ 35 տարեկան ՀՀ քաղաքացիները, որոնք ունեն բակալավրի աստիճան, կամ այն պետք է շնորհվի մինչեւ 2021 թ. օգոստոսի 31-ը:

Ծրագրին դիմել ցանկացողները պահանջվող փաստաթղթերը պետք է ներկայացնեն ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության արտաքին կապերի եւ սփյուռքի վարչություն (հասցե՝ ք. Երեւան, Վ. Սարգսյան 3, Կառավարական տուն 2, 311 սենյակ, հեռախոս՝ +37410-59-96-46):

Հայտադիմումներն ընդունվում են առցանց՝ մինչեւ 2021 թ. ապրիլի 30-ը: 2021 թ. մայիսից հունիս ընկած ժամանակահատվածում տեղի կունենա առցանց հարցազրույց: Ուսումնական տարին կմեկնարկի 2021 թ. սեպտեմբերին:

Կորեայի «aSSIST University»-ում գործող «Seoul Business School»-ում սովորելու համար

Կորեայի «aSSIST University»-ում գործող «Seoul Business School»-ում MBA կրթական ծրագրին մասնակցելու համար Հայաստանին տրամադրվել է մեկ կրթաթոշակ (ուսման վճարի ամբողջական փոխհատուցմամբ): Ծրագիրը բաղկացած է 3 կիսամյակից: Կրթաթոշակը ծածկում է միայն ուսման վճարը (29800000 կորեական վոն՝ մոտ 27 հազ. ԱՄՆ դոլար): Կեցության, ճանապարհի, բժշկական եւ այլ ծախսերը պետք է հոգա ուսանողը: Կրթաթոշակին հավակնող դիմորդները պետք է բավարարեն ներկայացված պահանջները:

Ծրագրին դիմել ցանկացողները պահանջվող փաստաթղթերը պետք է ներկայացնեն ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության արտաքին կապերի եւ սփյուռքի վարչություն (հասցե՝ ք. Երեւան, Վ. Սարգսյան 3, Կառավարական տուն 2, 311 սենյակ, հեռախոս՝ +37410-59-96-46):

Դիմումների ներկայացման վերջնաժամկետն է՝ 2021 թ. մարտի 13-ը:

«Կրթության զարգացման եւ նորարարությունների ազգային կենտրոն» հիմնադրամը հրավիրում է մրցույթի

Հիմնադրամի վերապատրաստման ծրագրերի մշակման եւ գնահատման բաժնի պետի պաշտոնը զբաղեցնելու համար

Վերապատրաստման ծրագրերի մշակման եւ գնահատման բաժնի պետի հիմնական գործառույթները՝

1. Մանկավարժական աշխատողների ուսուցման եւ ինքնուսուցման մեթոդների ուղեցույցների մշակում:
2. Մանկավարժական աշխատողների ընթացիկ եւ արտահերթ ատեստավորման վերապատրաստումների ծրագրերի նախագծերի մշակում:
3. Մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական զարգացման դասընթացների պլանավորում եւ կազմակերպում:
4. Կազմակերպում է այլ մարմինների, պաշտոնատար անձանց կողմից պահանջվող՝ բաժնի առջև դրված գործառույթների եւ խնդիրների իրականացման հետ կապված անհրաժեշտ տեղեկատվության եւ նյութերի տրամադրումը:
5. Ուսումնասիրում է բաժնի գործառույթները կանոնակարգող եւ դրանց իրականացմանն առնչվող իրավական ակտերը, ստուգում եւ վերլուծում այդ գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ պայմանները, առաջարկություններն ու եզրակացությունները:

Նշված թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար պահանջվում է՝

1. Բարձրագույն կրթություն:
2. Գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ գիտելիքներ:
3. Հանրային ծառայության առնվազն երեք տարվա ստաժ կամ չորս տարվա մասնագիտական աշխատանքային ստաժ, կամ կադրերի եւ մասնագիտական կողմնորոշման բնագավառում՝ չորս տարվա աշխատանքային ստաժ:
4. Համակարգչով եւ ժամանակակից այլ տեխնիկական միջոցներով աշխատելու ունակություն:

- Թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու ժամկետը սահմանվում է՝ անորոշ ժամկետով:
- Դիմումների ընդունման ժամկետն է՝ 24.02.2021 – 04.03.2021 թթ.:
- Աշխատավարձի չափը՝ 250000 ՀՀ դրամ:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

- 1) հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն թափուր տեղի անվանումը, որին հավակնում է,
- 2) անձնագրի պատճենը,
- 3) ինքնակենսագրություն,
- 4) Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում),
- 5) մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- 6) այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
- 7) Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են զինգրքույկ,
- 8) տեղեկանք՝ ԿԱԻ-ում աշխատելու մասին (առկայության դեպքում):

Մրցույթին մասնակցելու համար փաստաթղթերը ներկայացվում են միայն էլեկտրոնային փոստի միջոցով (էլ. փոստ՝ kznak.himnadram@gmail.com): Փաստաթղթերն ընդունվում են ամեն օր:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետն է՝ 04.03.2021 թ.:

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ փաստաթղթային եւ հարցազրույց, մարտի 9-ին՝ ժամը 14⁰⁰-ին, Երեւան, Տիգրան Մեծի 67 հասցեում (ԿԱԻ նախկին շենք):

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 091 29-29-31 հեռախոսահամարով, աշխատանքային օրերին՝ մինչեւ ժամը 18:00-ն:

Հիմնադրամի վերապատրաստման ծրագրերի մշակման եւ գնահատման բաժնի մասնագետի պաշտոնը զբաղեցնելու համար

Վերապատրաստման ծրագրերի մշակման եւ գնահատման բաժնի մասնագետի հիմնական գործառույթները՝

1. Ուսումնական հաստատության վարչական աշխատողների վերապատրաստումների ծրագրերի նախագծերի մշակում:
2. Ուսումնական հաստատության կառավարման եւ ղեկավարման հմտությունների զարգացման նպատակով վերապատրաստումների պլանավորում եւ կազմակերպում:
3. Ուսումնական հաստատության վարչական աշխատողների մասնագիտական զարգացման դասընթացների պլանավորում եւ կազմակերպում:

Նշված թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար պահանջվում է՝

1. Բարձրագույն կրթություն:
2. Գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ գիտելիքներ:
3. Հանրային ծառայության առնվազն երեք տարվա ստաժ կամ չորս տարվա մասնագիտական աշխատանքային ստաժ, կամ կադրերի եւ մասնագիտական կողմնորոշման բնագավառում՝ չորս տարվա աշխատանքային ստաժ:
4. Համակարգչով եւ ժամանակակից այլ տեխնիկական միջոցներով աշխատելու ունակություն:

- Թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու ժամկետը սահմանվում է՝ անորոշ ժամկետով:
- Դիմումների ընդունման ժամկետն է՝ 24.02.2021 – 04.03.2021 թթ.:
- Աշխատավարձի չափը՝ 200000 ՀՀ դրամ:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

- 1) հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն թափուր տեղի անվանումը, որին հավակնում է,
- 2) անձնագրի պատճենը,
- 3) ինքնակենսագրություն,
- 4) Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում),
- 5) մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- 6) այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
- 7) Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են զինգրքույկ,
- 8) տեղեկանք՝ ԿԱԻ-ում աշխատելու մասին (առկայության դեպքում):

Մրցույթին մասնակցելու համար փաստաթղթերը ներկայացվում են միայն էլեկտրոնային փոստի միջոցով (էլ. փոստ՝ kznak.himnadram@gmail.com): Փաստաթղթերն ընդունվում են ամեն օր:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետն է՝ 04.03.2021 թ.:

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ փաստաթղթային եւ հարցազրույց, մարտի 9-ին՝ ժամը 14⁰⁰-ին, Երեւան, Տիգրան Մեծի 67 հասցեում (ԿԱԻ նախկին շենք):

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 091 29-29-31 հեռախոսահամարով, աշխատանքային օրերին՝ մինչեւ ժամը 18:00-ն:

«Կրթության զարգացման եւ նորարարությունների ազգային կենտրոն» հիմնադրամը հրավիրում է մրցույթի

Հիմնադրամի ադմինիստրատիվ բաժնի պետի թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար

Հիմնադրամի ՏՏ մասնագետի թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար

Ադմինիստրատիվ բաժնի պետի հիմնական գործառույթները՝

- կազմակերպում է հիմնադրամ ստացվող պաշտոնական գործունեության, քաղաքացիների դիմում-բողոքների, առաջարկությունների մտից եւ ելից փաստաթղթերի գրանցման աշխատանքները,
- կազմակերպում է ստացված տեղեկատվական բնույթի փաստաթղթերի, թղթային տարբերակով ստացված փաստաթղթերի գրանցման ու համապատասխան ստորաբաժանումներին դրանց տրամադրման աշխատանքները,
- քննարկում եւ կազմակերպում է տնօրենին, տնօրենի տեղակալին ամենօրյա կատարվելիք հանձնարարականների վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման գործընթացը,
- կազմակերպում է հիմնադրամ մուտք գործած փաստաթղթերի, դիմում-բողոքների պատասխանների, նախարարի, գլխավոր քարտուղարի հրամանների եւ հանձնարարականների կատարման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- կազմակերպում է հիմնադրամի պահպանման եւ ոչնչացման ենթակա փաստաթղթերի տեսակավորման, արխիվացման գործընթացի նախապատրաստումն ու կանոնակարգումը,
- կազմակերպում է բաժնի առջև դրված գործառույթներից եւ խնդիրներից բխող իրավական ակտերի նախագծերի մշակման, ինչպես նաեւ դրանց վերաբերյալ առաջարկությունների, եզրակացությունների, մեթոդական պարզաբանումների եւ ուղեցույցերի նախապատրաստման աշխատանքները:

Նշված թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար պահանջվում է՝

1. Բարձրագույն կրթություն:
2. Գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ գիտելիքներ:
3. Հանրային ծառայության առնվազն երեք տարվա ստաժ կամ չորս տարվա մասնագիտական աշխատանքային ստաժ, կամ կադրերի եւ մասնագիտական կողմնորոշման բնագավառում՝ չորս տարվա աշխատանքային ստաժ:
4. Համակարգչով եւ ժամանակակից այլ տեխնիկական միջոցներով աշխատելու ունակություն:

- Թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու ժամկետը սահմանվում է՝ անորոշ ժամկետով:
- Դիմումների ընդունման ժամկետն է՝ 24.02.2021 – 04.03.2021 թթ.:
- Աշխատավարձի չափը՝ 250000 ՀՀ դրամ:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

- 1) հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն թափուր տեղի անվանումը, որին հավակնում է,
- 2) անձնագրի պատճենը,
- 3) ինքնակենսագրություն,
- 4) Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում),
- 5) մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- 6) այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
- 7) Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են զինգրքույկ,
- 8) տեղեկանք՝ ԿԱԻ-ում աշխատելու մասին (առկայության դեպքում):

Մրցույթին մասնակցելու համար փաստաթղթերը ներկայացվում են միայն էլեկտրոնային փոստի միջոցով (էլ. փոստ՝ kznak.himnadram@gmail.com): Փաստաթղթերն ընդունվում են ամեն օր: Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետն է՝ 04.03.2021 թ.:

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ փաստաթղթային եւ հարցազրույց, մարտի 9-ին՝ ժամը 10⁰⁰-ին, Երեւան, Տիգրան Մեծի 67 հասցեում (ԿԱԻ նախկին շենք):

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 091 29-29-31 հեռախոսահամարով, աշխատանքային օրերին՝ մինչեւ ժամը 18:00-ն:

ՏՏ մասնագետի հիմնական գործառույթները՝

- Տեղադրել պահանջվող ծրագրերը ՏՏ սարքավորումների վրա, լուծել առաջացած ծրագրային խնդիրները ՏՏ սարքավորումների,
 - Իրականացնել սարքավորումների եւ ծրագրերի տեղակայում/ինստալացիա,
 - Ապահովել ցանցի տեղակայում,
 - Ապահովել ցանցային սարքավորումների տեղադրում,
 - Իրականացնել համակարգիչների, տպիչ եւ պատճենահանման սարքավորումների տեղադրման գործընթացը,
 - Հետեւել համակարգիչների, տպիչ եւ պատճենահանման սարքավորումների անխափան աշխատանքին,
 - Աջակցել հերթերի կառավարման համակարգերի հետ ծագած հարցերում:
- Նշված թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար պահանջվում է՝**
- MS Windows XP/7, Office 2010/ 2013 եւ այլ ծրագրերի լավ իմացություն,
 - Ցանցի հետ կապված խնդիրների, ծրագրային եւ համակարգային անսարքությունների վերացման, տպիչ սարքավորումների սպասարկման իմացություն,
 - Տեխնիկական գիտելիքների ձեռքբերման կարողություն,
 - Արդյունավետ հաղորդակցման եւ պլանավորման հմտություններ:

- Թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու ժամկետը սահմանվում է՝ անորոշ ժամկետով:

- Դիմումների ընդունման ժամկետն է՝ 24.02.2021 – 04.03.2021 թթ.:

- Աշխատավարձի չափը՝ 200000 ՀՀ դրամ:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

- 1) հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն թափուր տեղի անվանումը, որին հավակնում է,
- 2) անձնագրի պատճենը,
- 3) ինքնակենսագրություն,
- 4) Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում),
- 5) մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- 6) այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
- 7) Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են զինգրքույկ,
- 8) տեղեկանք՝ ԿԱԻ-ում աշխատելու մասին (առկայության դեպքում):

Մրցույթին մասնակցելու համար փաստաթղթերը ներկայացվում են միայն էլեկտրոնային փոստի միջոցով (էլ. փոստ՝ kznak.himnadram@gmail.com): Փաստաթղթերն ընդունվում են ամեն օր:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետն է՝ 04.03.2021 թ.:

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ փաստաթղթային եւ հարցազրույց, մարտի 9-ին՝ ժամը 13⁰⁰-ին, Երեւան, Տիգրան Մեծի 67 հասցեում (ԿԱԻ նախկին շենք):

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 091 29-29-31 հեռախոսահամարով, աշխատանքային օրերին՝ մինչեւ ժամը 18:00-ն:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Երևանի մարզի «Գառնառիճի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի Ռուսաց ելզի (19 դասաժամ), մաթեմատիկայի (19) ուսուցչի թափուր տեղերի համար:

Ուսուցչի պաշտոնի համար նախատեսված վարձատրությունը որոշվում է՝ ըստ դասաքաշխման:

Մրցույթի մասնակիցների գիտելիքների եւ մասնագիտական կարողությունների ստուգումն անցկացվելու է երկու փուլով՝ գրավոր եւ բանավոր՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության կողմից հաստատված հարցաշարերի:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

1. Հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն աշխատատեղը, որին հավակնում է (Ձեւ 1),
2. Փաստաթուղթ (դիմում)՝ «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջին համապատասխան որակավորման վերաբերյալ,
3. Անձնագրի պատճենը,
4. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),
5. Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում),
6. Մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինգրքույկ:

Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են սույն հայտարարության հրապարակման օրվանից **մինչեւ մարտի 24-ը ներառյալ**, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:

Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի՝ ըստ կարգի:

Մրցույթը տեղի կունենա **մարտի 26-ին՝ ժամը 12:00-ին**, Երևանի մարզի Գառնառիճի միջնակարգ դպրոցում. հասցեն՝ գ. Գառնառիճ, 7-րդ փողոց, 1-ին փակուղի, շենք 3: Զանգահարել՝ (093) 00-55-79 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Կոտայքի մարզի «Լեռնամիստի Ս. Նազարյանի անվան միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի ֆիզիկուլտուրայի (14 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղի համար:

Ուսուցչի պաշտոնի համար նախատեսված վարձատրությունը որոշվում է՝ ըստ դասաքաշխման:

Մրցույթի մասնակիցների գիտելիքների եւ մասնագիտական կարողությունների ստուգումն անցկացվելու է երկու փուլով՝ գրավոր եւ բանավոր՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության կողմից հաստատված հարցաշարերի:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

1. Հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն աշխատատեղը, որին հավակնում է (Ձեւ 1),
2. Փաստաթուղթ (դիմում)՝ «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջին համապատասխան որակավորման վերաբերյալ,
3. Անձնագրի պատճենը,
4. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),
5. Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում),
6. Մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինգրքույկ:

Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են սույն հայտարարության հրապարակման օրվանից **մինչեւ մարտի 24-ը ներառյալ**, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:

Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի՝ ըստ կարգի:

Մրցույթը տեղի կունենա **մարտի 26-ին՝ ժամը 12:00-ին**, Լեռնամիստի Ս. Նազարյանի անվան միջնակարգ դպրոցում. հասցեն՝ գ. Լեռնամիստ, 1-ին փողոց, շենք 33: Զանգահարել՝ (093) 93-35-00 կամ (091) 93-35-00:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Կոտայքի մարզի «Սրգաշենի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի ֆիզիկայի (13 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղի համար:

Ուսուցչի պաշտոնի համար նախատեսված վարձատրությունը որոշվում է՝ ըստ դասաքաշխման:

Մրցույթի մասնակիցների գիտելիքների եւ մասնագիտական կարողությունների ստուգումն անցկացվելու է երկու փուլով՝ գրավոր եւ բանավոր՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության կողմից հաստատված հարցաշարերի:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

1. Հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն աշխատատեղը, որին հավակնում է (Ձեւ 1),
2. Փաստաթուղթ (դիմում)՝ «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջին համապատասխան որակավորման վերաբերյալ,
3. Անձնագրի պատճենը,
4. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),
5. Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում),
6. Մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինգրքույկ:

Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են սույն հայտարարության հրապարակման օրվանից **մինչեւ մարտի 24-ը ներառյալ**, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 14:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:

Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի՝ ըստ կարգի:

Մրցույթը տեղի կունենա **մարտի 26-ին՝ ժամը 14:00-ին**, Կոտայքի մարզի Սրգաշենի միջնակարգ դպրոցում. հասցեն՝ Կոտայքի մարզ, գ. Սրգաշեն, 2-րդ փողոց, 1-ին փակուղի, շենք 1:

Զանգահարել՝ (0224) 6-34-20 կամ (098) 65-43-28 հեռախոսահամարներով:

